

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Diplomska naloga

LETNO POROČILO DELNIŠKE DRUŽBE

Ivanka Delfar Berce

Koper, 2008

Mentor: viš. pred. mag. Elizabeta Zirnstein

POVZETEK

V letnem poročilu družba predstavi svoje poslovanje, letno poročilo pa je ena izmed komunikacijskih vezi med družbo in javnostjo. Priprava in izdaja letnega poročila je torej zelo pomembna, zato mora družba v letnem poročilu prikazati resnično in pošteno sliko poslovanja. Diplomaska naloga obravnava sestavo in analizo letnega poročila z vidika zahtev Zakona o gospodarskih družbah in drugih predpisov, pa tudi nezavezujočih aktov. Diplomaska naloga bo omejena na opisovanje zakonskih okvirov in zahtev pri pripravi letnega poročila. Za omejitve gre zato, ker zakonodaja določa zgolj osnovne smernice razkritij, v končni fazi pa družba sama presodi, kako se bo predstavila javnosti.

Ključne besede: upravljanje korporacij, zakonodaja, informacija, pojasnila, razkritja, bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz finančnega toka

ABSTRACT

The annual report is a document in which a corporation presents its' business dealings. It is a way of communicating between the corporation and the public. The preparation and publishing of an annual report are very important, because it has to represent a realistic and honest picture of the corporation's business. This dissertation deals with the composition and analysis of an annual report, specifically regarding the Slovene corporate law (Zakon o gospodarskih družbah), other regulations and various non-obligatory acts. The dissertation is limited on description of the law regulation and requirements for preparing the annual report. This limitation is defined by the corporate law, because the law require only the elementary disclosures, at the end the company decide how to present her self to the public.

Keywords: corporate administration, legislation, information, explanation, disclosers, balance sheet, statement of business outcome, statement of financial holster.

UDK: 347.7:657(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Opredelitev letnega poročanja	5
3	Zakonski okviri za sestavo letnega poročila	7
3.1	Zakon o gospodarskih družbah ZGD-1	7
3.2	Slovenski računovodski standardi SRS	9
3.3	Kodeks upravljanja javnih delniških družb	10
3.4	Pravilnik o načinu predložitve letnih poročil, njihove javne objave in obveščanja registrskega organa v javni objavi.....	12
4	Namen in vsebina letnega poročila	15
4.1	Namen letnega poročila	15
4.2	Vsebina letnega poročila.....	15
4.3	Uvodni del letnega poročila.....	17
4.4	Poslovni del letnega poročila.....	18
4.5	Računovodski del letnega poročila.....	20
4.6	Razkritja	24
5	Analiza letnega poročila delniške družbe	27
5.1	Predstavitev delniške družbe	27
5.2	Uvodni del letnega poročila delniške družbe.....	28
5.3	Poslovno poročilo delniške družbe.....	30
5.4	Računovodsko poročilo delniške družbe	33
5.5	Bilanca stanja s pojasnili	34
5.6	Izkaz poslovnega izida s pojasnili	35
5.7	Izkaz finančnega izida s pojasnili	37
5.8	Izkaz gibanja kapitala s pojasnili.....	38
5.9	Druga razkritja v letnem poročilu.....	39
6	Sklep	41
	Literatura	45
	Pravni viri	45

TABELE

Tabela 5.1 Bilanca stanja.....	35
Tabela 5.2 Izkaz poslovnega izida.....	36
Tabela 5.3 Izkaz finančnega izida	37
Tabela 5.4 Izkaz gibanja kapitala za leto 2006.....	38
Tabela 5.5 Izkaz gibanja kapitala za leto 2007.....	38

KRAJŠAVE

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
Kodeks	Kodeks upravljanja javnih delniških družb
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
SRS	Slovenski računovodski standardi
Ur. l. RS	Uradni list Republike Slovenije
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah

1 UVOD

Delniška družba je po svojem gospodarskem in pravnem pomenu najpomembnejša trgovinska družba. Delniška družba je kapitalska družba, njen osnovni kapital je razdeljen na delnice (Bratina in drugi 2007). Kot pravna oseba odgovarja upnikom za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, delničarji pa za obveznosti družbe upnikom ne odgovarjajo. Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 42/2006 in nasl.) določa, da lahko delniško družbo ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki sprejmejo statut. Osnovni kapital se glasi na nominalni znesek v evrih, delnice z nominalnim zneskom pa se morajo glasiti najmanj na en evro ali njegov večkratnik.

Delniške družbe morajo za vsako poslovno leto, na podlagi zaključenih poslovnih knjig, sestaviti računovodske izkaze in izdelati letno poročilo. Namen letnega poročila je dajati informacije o finančnem položaju, uspešnosti in spremembah položaja organizacije, ki so koristne širokemu krogu uporabnikov pri njihovem odločanju (Turk 1999).

Letno poročilo je ključni dokument za komuniciranje z notranjimi in zunanji uporabniki. Med uporabnike štejemo lastnike, zaposlene, bodoče investitorje in druge, zato mora imeti letno poročilo dobro vsebinsko zasnovo. Za podjetje in njegovo dejavnost se zanimajo tudi prebivalci kraja, kjer podjetje posluje. Javnost zato želi biti seznanjena z vplivom podjetja na okolje in s sodelovanjem podjetja pri reševanju lokalnih problemov (Hočevar, Igličar in Zaman 1997, 14).

V Sloveniji je letno poročilo urejeno z Zakonom o gospodarskih družbah in Slovenskimi računovodskimi standardi. Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD-1) v osmem poglavju določa obveznosti družbe o vodenju poslovnih knjig in sestavljanju letnega poročila. Slovenski računovodski standard 30 (2006) se uporablja pri sestavljanju računovodskih poročil za zunanje in notranje uporabnike. Povezan je z računovodskimi načeli od 158 do 166 (Kodeks računovodskih načel 1995). Ta standard se opira na splošno računovodsko teorijo, mednarodne standarde računovodskega poročanja in zakon o gospodarskih družbah.

Delniške družbe morajo upoštevati tudi Pravilnik o načinu predložitve letnih poročil, njihove javne objave in obveščanja registrskega organa o javni objavi (Uradni list RS, št. 82/2006) ter Kodeks upravljanja javnih delniških družb (Uradni list RS, št. 44/2004). ZGD-1 v 58. členu določa, da morajo delniške družbe zaradi javne objave za namen državne statistike predložiti podatke iz letnih poročil (računovodske izkaze) in dodatne podatke agenciji za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJ PES). AJ PES mora javno objaviti letna poročila tako da jih zajame v informatizirani obliki in objavi na spletnih straneh, namenjenih javni objavi letnih poročil.

Splošna pravila o letnem poročilu ZGD-1 določa v 60. členu. Pri tem sam ne definira pojma letnega poročila, opredeli pa njegove sestavine. Vsebinsko gledano je letno poročilo korporacijski pravni akt gospodarske družbe, ki je sestavljen iz posameznih računovodskih izkazov, priloge s pojasnili k izkazom ter poslovnega poročila. Vsi naštetih deli so sestavine letnega poročila in tvorijo celoto.

Od letnega poročila je treba ločiti poslovno poročilo, ki je ožji pojem od letnega poročila, saj predstavlja njegov del, ki je lahko bodisi obvezen bodisi neobvezen. V poslovnem poročilu se predstavijo vsi tisti podatki, ki se nanašajo na poslovanje in delovanje organizacije, pa niso razkriti v računovodskem poročilu oz. računovodskih izkazih s pojasnili.

Oblika poslovnega poročila ni predpisana. Tudi sama struktura poslovnega poročila ni predpisana tako natančno, kot velja za računovodske izkaze, katerih členitev natančno določa ZGD-1, še podrobneje računovodski standardi. V poslovnem poročilu, ki je glavni tekstovni del letnega poročila, poslovodstvo predstavi tudi svoje delo, uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja gospodarske družbe in vizijo prihodnosti. V praksi naj bi se sestavi poslovnih poročil posvetilo veliko pozornosti, kajti z njim se poslovodstvo in gospodarska družba predstavi ne le svojim lastnikom, ampak tudi širše, zunanjim partnerjem in javnosti (Ivanjko in Kocbek 2003, 211).

SRS opredeljujejo tudi pojem računovodskega poročila (SRS 30.19). Računovodsko poročilo zajema celoto računovodskih izkazov, posamezne računovodske izkaze, posamezne računovodske predračune ali računovodske obračune ali zgolj izbor računovodskih podatkov in/ali računovodskih informacij z ustreznimi pojasnili. Računovodska poročila so lahko občasna in obdobja (tudi letna). ZGD-1 pojma računovodsko poročilo ne uporablja, temveč samo pojme letno poročilo, računovodski izkazi in poslovno poročilo.

Namen diplomske naloge je predstaviti in opredeliti letno poročilo ter opisati zakonske okvire za sestavo letnega poročila delniške družbe.

Ciljev diplomske naloge je več.

Pregledala bom predpise, ki urejajo letno poročilo. V Republiki Slovenije je zakonodaja urejena z Zakonom o gospodarskih družbah in Slovenskimi računovodskimi standardi. Družbe in podjetniki morajo voditi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti v skladu z ZGD-1 in SRS ali MSRP, če zakon ne določa drugače. Poslovno leto se lahko razlikuje od koledarskega leta. Na podlagi zaključenih poslovnih knjig je treba za vsako poslovno leto v treh mesecih po koncu tega poslovnega leta sestaviti letno poročilo (54. člen ZGD-1). Pregledala bom tudi ostale pravne vire in letno poročilo obravnavala s pravnega vidika, torej z vidika izpolnjevanja zakonskih zahtev ter analizirala letno poročilo konkretne delniške družbe. Poleg tega bom opisala

najnujnejša priporočila oz. kriterije glede vsebine in oblike letnega poročila, ki naj bi jih upoštevale slovenske družbe za sestavo dobrega letnega poročila.

Delniška družba, katere letno poročilo bom analizirala s pravnega vidika, je nadrejena družba in je zavezana k reviziji. Letnemu poročilu mora priložiti tudi revizijsko poročilo. Revizor je odgovoren za izražanje svojega mnenja o računovodskih izkazih, za pravočasnost in pravilnost računovodskih izkazov ter poslovnih poročil pa odgovarja poslovodstvo družbe. Revizor ne revidira poslovnega poročila in ne izda mnenja o njem, pripravi pa mnenje o usklajenosti ali neusklajenosti poslovnega poročila z računovodskim poročilom.

Letno poročilo je najpomembnejša periodična listina komuniciranja uprave družbe z lastniki in drugimi interesnimi skupinami družbe, uporablja ga za stike z javnostjo. Letna poročila so si med seboj zelo različna kot so različne družbe, ki jih izdelajo. Poročilo je ogledalo podjetja in predpostavljam, da poleg obveznih informacij, ki jih zahtevajo predpisi in standardi, vključujejo tudi dodatne informacije in so primerno oblikovana. Letna poročila so najdražja in najbolj prestižna publikacija podjetja, zato predpostavljam tudi, da imajo dobro sporočilno vrednost za uporabnike, saj vplivajo na dolgoročni ugled podjetja.

V drugem poglavju bom navedla različne opredelitve letnega poročila. Na osnovi razpoložljive literature bom opisala in obrazložila pojem letnega poročila. Pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo je Slovenija morala uskladiti svojo zakonodajo z uredbami in direktivami Evropske unije. Letna poročila so v slovenski literaturi deležna velike pozornosti, zato bo moja analiza temeljila na preučevanju domačih virov. Povzela bom nekaj stališč, spoznanj in trditev drugih avtorjev.

V tretjem poglavju bom predstavila zakonski okvir za sestavitev letnega poročila v Republiki Sloveniji. To je osmo poglavje Zakona o gospodarskih družbah in Slovenski računovodski standardi (odslej SRS). Opisala bom tudi Kodeks upravljanja javnih delniških družb (odslej Kodeks) ter Pravilnik o načinu predložitve letnih poročil, njihove objave in obveščanja registrskega organa v javni objavi (v nadaljevanju Pravilnik), ki ga uporablja AJPES.

V četrtem poglavju predstavljam namen in vsebino letnega poročila. Predstavila bom sestavne dele letnega poročila, tako uvodni, kot poslovni in računovodski del letnega poročila in razkritja oziroma pojasnila. Konsolidiranega letnega poročila v diplomski nalogi ne bom obravnavala.

Peto poglavje prinaša analizo letnega poročila delniške družbe. Najprej bom predstavila delniško družbo, nato pa opisala poslovni del letnega poročila, kjer so opisani pomembni poslovni dogodki, ki so nastopili v poslovnem letu ter pričakovani razvoj družbe ter računovodski del letnega poročila. V računovodskem delu bodo v

Uvod

obliki tabel prikazani temeljni računovodski izkazi, opisane računovodske usmeritve ter pojasnjena razkritja v letnem poročilu.

Diplomsko nalogo zaključujejo sklepne ugotovitve.

2 OPREDELITEV LETNEGA POROČANJA

Pri domačih in tujih avtorjih se opredelitev letnih poročil razlikuje, saj avtorji različno poudarjajo njegove del. Nekateri poudarjajo računovodsko poročilo, ki prikazuje trenutno poslovanje družbe, drugi razkrivanje prihodnjega poslovanja ali splošni vtis, ki ga letno poročilo ustvari v javnosti.

ZGD-1 določa, da vsa podjetja v Sloveniji izdelajo računovodska poročila, ki zajemajo izkaz stanja, izkaz uspeha in pojasnila, srednja in velika podjetja pa poleg računovodskih poročil še poslovno poročilo, ki naj obsega razne analize preteklih dogajanj in stanj ter prihodnjih zgledov pri poslovanju. Letna računovodska poročila so v samem zakonu in slovenskih računovodskih standardih natančno opredeljena. Določila o poslovnem poročilu so v slovenski zakonodaji sorazmerno skromna. V drugih državah so poročila, s katerimi podjetje predstavi svoje poslovanje, natančneje opredeljena in tudi izjemno dodelana.

Letna poročila danes ni nikjer v svetu suhoparen dokument, temveč skrbno pripravljeno poročilo, ki je razdeljeno na opisni in finančni del z obilico slikovnega gradiva in privlačnim zgledom.

Družba z letnim poročilom delničarjem poroča o stanju sredstev in obveznosti družbe ter njeni uspešnosti. Ta poročila so namenjena širši javnosti, ne samo delničarjem. Za letno poročilo družbe se zanimajo prihodnji investitorji, posojilodajalci, kupci, dobavitelji, zaposleni in tudi država (Pratt 1990, 39).

Letno poročilo pripravljajo velike družbe kot del finančnega poročanja. Razpošljejo jih investitorjem in vsakomur, ki zahteva kopijo. Letno poročilo mora biti revidirano. Računovodski izkazi, ki jih vsebuje, omogočajo uporabnikom ugotoviti trend gibanja uspešnosti družbe in njeno finančno stanje. Poročilo vsebuje tudi revizorjevo mnenje o računovodskih izkazih in razprave najvišjega vodstva o finančnem stanju in prihodnjem razvoju družbe. Letno poročilo lahko vsebuje tudi veliko informacij, ki niso finančne (Meigs, Meigs in Meigs 1995, 9).

Letno poročilo je popoln sklop revidiranih finančnih izkazov, ki jih družba enkrat letno posreduje delničarjem in drugim zainteresiranim osebam. Predstavlja povzetek finančnih rezultatov v preteklem letu in načrte za prihodnost. Pogosto so letna poročila barvno privlačna in so del odnosov z javnostjo, zato vsebujejo slike vodstva, pomembnejših izdelkov in novih poslovnih zgradb. Vendar pa je osnovna funkcija letnega poročila poročanje o finančnem stanju družbe (Weygandt, Kieso in Kimmel 1995, 1).

Gruban, Verčič in Zavrl letno poročilo opredelijo takole: »Letno poročilo je najpomembnejša periodična listina komuniciranja uprave gospodarske družbe z lastniki in finančnim okoljem. Besedilo, številke in oblika skupaj dajejo vtis resnosti in

zanesljivosti vodstva in organizacije kot celote. Letno poročilo ne le poroča, temveč tudi razlaga ozadje preteklih dogajanj in namene za prihodnost. Njegova vrednost je trajna in v svetu obstajajo tudi urejene zbirke letnih poročil najpomembnejših organizacij.« (Gruban in drugi 1997, 105).

Dr. Tatjana Horvat (2001, 126) opredeli letno poročilo takole: »Letno poročilo je natisnjena predstavitev družbe obstoječim ali možnim lastnikom, zaposlenim, poslovnim partnerjem in drugim interesnim skupinam. V svetu je tudi eno najbolj uveljavljenih sredstev, s katerimi poslovodstvo predstavi javnosti družbo v celoti, in sicer tako njene dosežke kot njeno perspektivo. V letnem poročilu so opredeljeni cilji, ki izhajajo iz temeljnega cilja družbe.«

Poleg tega pravi, da je letno poročilo najizrazitejše komunikacijsko orodje in lahko bi rekli, da je najboljša osnova za tako imenovano javno računovodstvo. Z njim prikažemo preteklo poslovanje, vsem, ki se zanimajo za podjetje, kako smo upravljali z njihovimi interesi in hkrati poudarimo najpomembnejše dele strategije ter prihodnje načrte. Pri tem je še posebej pomembno poročanje o prihodnjem poslovanju, saj računovodski izkazi v letnem poročilu prikazujejo posledice preteklih dogodkov, ne pa tudi napovedi. Uporabniki se namreč o prihodnjem sodelovanju odločajo na podlagi načrtov podjetja oz. projekcij podjetja o prihodnjem poslovanju. Te odločitve lahko podjetje v letnem poročilu podpre s tem, da opozori na pretekle dogodke, ki so negativno vplivali na poslovanje podjetja, in prikaže načrte, kako bi lahko te napake v podjetju odpravili in popravili ter kako bi se v prihodnje v podobnih okoliščinah odzvali. (Horvat 2000, 13)

»Večina družbe v letna poročila ne vključuje samo obveznih informacij, ki jih zahtevajo predpisi in standardi, temveč tudi dodatne informacije, prav tako pa poskrbijo tudi za ustrezno likovno opremo. Vendar pa je denar zapravljen, če s tem ne dosežejo, da letna poročila bolje sprejemajo njihovi uporabniki. Letna poročila so različna, tako kot so različne družbe, ki jih izdajajo. Poročila naj bodo njihovo ogledalo, tako da ni nevarnosti, da bi se izgubila v množici podobnih listin.« (Vezjak 1998, 143)

Dr. Turk pa opredeli letno poročilo takole: »Letno poročilo obsega računovodsko poročilo z računovodskimi izkazi in poslovno poročilo. Večkrat je letno poročilo primerno grafično obdelano, vsebuje obilico ponazoritev in fotografije ter je izdano v posebni brošuri. Taka poročila izdajajo predvsem organizacije, ki želijo z njimi pritegniti pozornost javnosti in izbranega kroga zunanjih uporabnikov poročil.« (Turk 1999, 725)

3 ZAKONSKI OKVIRI ZA SESTAVO LETNEGA POROČILA

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) v 54. členu določa, da morajo družbe in podjetniki voditi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti v skladu s tem zakonom in SRS ali mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), če zakon ne določa drugače. Na podlagi zaključenih poslovnih knjig je treba za vsako poslovno leto v treh mesecih po koncu tega poslovnega leta sestaviti letno poročilo. Konsolidirano letno poročilo iz 56. člena ZGD-1 pa je treba sestaviti v štirih mesecih po koncu poslovnega leta. V Sloveniji je letno poročilo urejeno z Zakonom o gospodarskih družbah, poročanje zunanjim uporabnikom pa je opredeljeno tudi v Slovenskih računovodskih standardih, Kodeksu upravljanja javnih delniških družba in Pravilniku o načinu predložitve letnih poročil.

3.1 Zakon o gospodarskih družbah ZGD-1

ZGD-1 je temeljni okvir zakonodaje, ki ureja letno poročilo. ZGD-1 je prenovljen zakon, ki je po skoraj 13. letih nadomestil prvotni ZGD iz leta 1993.

V ZGD-1 se precej spreminja tudi bilančno-računovodsko pravo, ki je urejeno v osmem poglavju prvega dela zakona z naslovom: Poslovne knjige in letno poročilo, v členih od 53 do 75. V bilančnem pravu so zajeta pravna pravila, ki urejajo področje knjigovodenja, bilanciranja, računovodstva, revidiranja in tudi javne objave rezultatov poslovanja gospodarskih subjektov. Bilančno-pravni predpisi veljajo za vse kapitalske družbe. Cilji bilančnega prava so številni, njegov glavni namen pa je zagotoviti ustrezno informacijo o premoženjskem položaju, finančnem položaju, donosnosti, dobičku in razvojnih perspektivah gospodarske družbe. Te informacije ne služijo samo poslovodstvu, ampak tudi lastnikom, upravljavcem, manjšinskim družbenikom, pa tudi poslovnim partnerjem, sedanjim in prihodnjim upnikom, kreditorjem in tudi zaposlenim. Tudi malim delničarjem je treba zagotoviti informacije o premoženjskem stanju družbe kot podlago za dobro odločanje.

Vse pravne osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti, morajo biti organizirane kot gospodarske družbe v eni izmed tehle oblik:

- kot osebne družbe (družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba in tiha družba),
- kot kapitalske družbe (družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba in komanditna družba).

Te družbe se štejejo za gospodarske družbe, tudi če v skladu z zakonom v celoti ali delno opravljajo dejavnosti, ki niso pridobitne, in so dolžne sestaviti letno poročilo.

Gospodarska družba sestavi letno poročilo za poslovno leto, ki pa se lahko razlikuje od koledarskega.

ZGD-1 natančno določa zavezance za sestavo letnega poročila.

Določbe osmega poglavja prvega dela ZGD-1 v celoti veljajo:

- za kapitalske družbe,
- za tiste osebne družbe, pri katerih za njihove obveznosti ne odgovarja nobena fizična oseba,
- za podjetnike, katerega podjetje ustreza merilom za srednje oz. velike družbe.

Družbe se po ZGD-1 razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike družbe z uporabo naslednjih meril na bilančni presečni dan letne bilance stanja:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu,
- čisti prihodki od prodaje,
- vrednost aktive.

Obravnavana velikost se izračuna na podlagi podatkov dveh zaporednih poslovnih let na bilančni presečni dan (55. člen ZGD-1). Razvrstitev družbe je potrebna izključno zaradi uporabe pravil poglavja o poslovnih knjigah in letnem poročilu. Posamezne določbe namreč dovoljujejo določene poenostavitve. V vsakem primeru, so za namene osmega poglavja (letno poročilo) velike družbe banke, zavarovalnice, borza vrednostnih papirjev in družbe, ki po 56. členu ZGD-1 morajo pripraviti konsolidirano letno poročilo.

Letno poročilo mora sestaviti poslovodstvo. Poslovodstvo odgovarja za pravočasnost in pravilnost izkazov in poslovnih poročil. To mora storiti v treh mesecih po koncu poslovnega leta. V tem roku mora sestaviti celotno letno poročilo, torej tako računovodsko poročilo (računovodske izkaze in prilogo s pojasnili) kakor tudi poslovno poročilo.

Letno poročilo delniških družbe je sestavljeno iz:

- bilance stanja,
- izkaza poslovnega izida,
- izkaza denarnih tokov,
- izkaza gibanja kapitala,
- priloge s pojasnili k izkazom,
- poslovnega poročila.

Računovodski izkazi iz prve do četrte alineje in priloga s pojasnili k izkazom kot celota sestavljajo računovodsko poročilo. Bilanca stanja prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev ob koncu poslovnega leta. Izkaz poslovnega izida

prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid v poslovnem letu. Izkaz gibanja kapitala prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu, vključno z uporabo čistega dobička in pokrivanjem izgube. Izkaz denarnih tokov prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov ali pritokov in odtokov v poslovnem letu ter pojasnjuje spremembe pri stanju denarnih sredstev. Letnemu poročilu se, kadar obstaja, priloži revizijsko poročilo, predlog za uporabo bilančnega dobička in poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo, ki pa niso sestavni deli letnega poročila.

O sprejetju letnega poročila odloča skupščina. Pri sprejetju mora upoštevati ZGD-1 in računovodske standarde iz 53. člena ZGD-1. Če skupščina spremeni sestavljeno letno poročilo, ki mora biti po ZGD-1 revidirano, ga mora v dveh tednih po sprejetju letnega poročila na skupščini ponovno pregledati revizor.

Poslovne knjige, bilance stanja, izkaze poslovnega izida ter letna in poslovna poročila je treba trajno hraniti.

3.2 Slovenski računovodski standardi SRS

Bilančno-računovodsko pravo je urejeno tudi v Slovenskih računovodskih standardih, ki so se predvsem zaradi evropskega računovodskega prava in prilagajanja Mednarodnim računovodskim standardom še posebej v zadnjem obdobju tudi precej spremenili. SRS so obvezna pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja v Sloveniji. SRS izhajajo iz Kodeksa računovodskih načel, ki je bil prvič sprejet leta 1972. Konec leta 2005 je Slovenski inštitut za revizijo sprejel pomembne spremembe Slovenskih računovodskih standardov z veljavo od 1. 1. 2006. Spremembe so povezane s sinhroniziranjem Slovenskih računovodskih standardov z Mednarodnimi računovodskimi standardi. SRS ne smejo biti v nasprotju z ZGD-1 in drugimi zakoni, ki urejajo pravilo o računovodenju posameznih pravnih oseb, ter predpisi, izdanimi na njihovi podlagi. Slovenski računovodski standardi vsebujejo tako spoznanja domačih strokovnjakov kot tudi zahteve evropskih direktiv. V obliki in vsebini skušajo slediti mednarodnim računovodskim standardom, kljub temu pa določbe mednarodnih standardov ne veljajo neposredno. Mednarodni računovodski standardi so dopustni le, če ne nasprotujejo slovenskim.

Slovenski računovodski standardi določajo zlasti:

- vsebino in členitev izkaza denarnih tokov in izkaza gibanja kapitala,
- pravila o vrednotenju računovodskih postavk,
- pravila o vsebini posameznih postavk v računovodskih izkazih in pojasnilih teh postavk v prilogi k izkazom.

Letnemu poročanju je namenjen slovenski računovodski standard 30 – Računovodsko informiranje. Ta standard se uporablja pri sestavljanju računovodskih poročil za zunanje in notranje potrebe. SRS 30 obdeluje:

- opredeljevanje računovodskega informiranja,
- uporabnike informacij v računovodskih poročilih,
- oblikovanje informacij v računovodskih poročilih,
- razkrivanje v računovodskih izkazih in drugih računovodskih poročilih,
- razkrivanje v prilogah k računovodskim izkazom,
- prevrednotovanje postavk v računovodskih poročilih,
- uskupinjevanje računovodskih poročil.

Računovodsko informiranje je predstavljanje računovodskih podatkov in računovodskih informacij uporabnikom. Pomembno je, kadar so njegov predmet računovodske informacije za notranje potrebe pa tudi za zunanje potrebe. Računovodsko informiranje se izvaja z računovodskimi poročili, ki vsebujejo računovodske informacije, ki so izražene v denarnih enotah. Računovodska poročila so praviloma pisna.

3.3 Kodeks upravljanja javnih delniških družb

Kodeks upravljanja javnih delniških družb (v nadaljevanju: Kodeks) so sporazumno oblikovali Ljubljanska borza, d. d., Ljubljana, Združenje članov nadzornih svetov in združenje Manager. Pri tem so upoštevali slovensko zakonodajo, etična načela poslovne kulture in svoje notranje akte. Namen Kodeksa je natančnejša določitev standardov upravljanja in vodenja javnih gospodarskih družb v slovenskem prostoru. Določbe kodeksa natančneje opredeljujejo zakonske določbe, predstavljajo priporočeno prakso delovanja organov javnih delniških družb ter povzemajo veljavno ureditev, ki bo tako lažje dostopna domačim in tujim investitorjem. Določbe Kodeksa so namenjene predvsem javnim delniškim družbam.

Določbe Kodeksa imajo večinoma naravo priporočil in niso pravno zavezujoče, razen če povzemajo zakonsko ureditev. Javne delniške družbe, ki so v borzni kotaciji, morajo vsako odstopanje od določb Kodeksa javno razkriti v posebni izjavi o upravljanju in vodenju družbe. Enako naj bi ravnale tudi vse druge javne delniške družbe. Vsa odstopanja od tega Kodeksa naj družbe pojasnijo tako, da so investitorji seznanjeni z njimi in tudi z razlogi zanje. Izjema od tega pravila so le neobvezujoča priporočila vsebovana v Kodeksu, katerih nespoštovanja ni treba razkrivati in so izražena s frazo »priporoča se«. Institucije, ki so sodelovale pri pripravi Kodeksa, bodo redno preverjale učinkovitost in primernost Kodeksa glede na pravno in dejansko okolje gospodarskih družb ter ga po potrebi spreminjale in dopolnjevale.

Glede javne objave Kodeks pravi:

- Družba naj sprti obvešča javnost o svojem poslovanju z objavo nerevidiranih letnih računovodskih izkazov, povzetka polletnega in letnega poročila in četrletnih rezultatov, izdelanih ocen preteklega poslovanja, morebitnih odstopanj od napovedanega in napovedi prihodnjega poslovanja.
- Objava računovodskih izkazov in drugih podatkov o poslovanju mora omogočiti delničarjem vpogled v finančni položaj družbe in informacijo o njenih obetih in načrtih v prihodnosti.
- Letno poročilo in polletno poročilo družbe morata biti sestavljena jasno in pregledno. Izkazovati morata resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja in obetov v prihodnosti skladno z veljavno zakonodajo. Vključujeta naj razumljiv komentar in analizo uprave o poslovanju v določenem letu. Letno poročilo naj bo prevedeno tudi v enega od svetovnih jezikov.
- Družba naj letnemu poročilu priloži izjavo o spoštovanju tega Kodeksa. V njej naj razkrije, ali sledi temu Kodeksu in navede vsa morebitna odstopanja od Kodeksa ter pojasni razloge zanje.
- Letno poročilo in polletno poročilo sta delničarjem na vpogled na sedežu družbe, brezplačno naj bosta na voljo tudi na spletnih straneh družbe in na borzno informacijskem sistemu SEOnet.

O vsebini obvestil za javnost pa:

- Javna objava mora vsebovati vse informacije, ki omogočajo vlagatelju v vrednostne papirje presojo položaja in oceno vplivanja poslovnega dogodka na ceno vrednostnega papirja.
- Družba mora preprečiti kakršno koli posredovanje informacije v javnost, za katero ve, da ni pravilna ali je zavajajoča.

Glede revizije letnih poročil delniških družb Kodeks pravi:

- Revidiranje, ki ga opravlja revizor, mora potekati skladno s strokovnimi in poklicno etičnimi revizijskimi nečeli in drugimi pravili revidiranja.
- Nadzorni svet si mora prizadevati, da za revidiranje predlaga revizorja, ki bo opravljal revizijo neodvisno, nepristransko ter v skladu s pravili revidiranja. Priporoča se, da kot revizorja ne predlaga revizijske družbe, ki za družbo že opravlja kakršne koli svetovalne storitve, ali revizijske družbe, ki bi z

- revidiranjem te delniške družbe prejema 30 ali več odstotkov celotnih prihodkov.
- Pred imenovanjem revizorja na skupščini delničarjev (na predlog nadzornega sveta) morajo biti delničarji seznanjeni s kakršno koli drugo storitvijo, ki jo revizor opravlja oziroma jo je opravljal na strokovnih področjih, povezanih z revidiranjem. Delničarjem mora biti razkrito tudi kakršno koli drugo dejstvo, ki bi lahko povzročilo konflikt interesov revizorja.
  - Revizor naj bo prisoten na skupščini delničarjev družbe. Kadar delniška družba nima oblikovanega posebnega revizijskega odbora, naj bo revizor prisoten na vseh sejah nadzornega sveta, kjer se sprejemajo odločitve povezane z letnim poročilom ali sistemom notranjih kontrol in obvladovanja tveganj.
  - Družba naj zamenja revizorja vsaj enkrat na vsakih pet let.

3.4 Pravilnik o načinu predložitve letnih poročil, njihove javne objave in obveščanja registrskega organa v javni objavi

Zaradi javnosti podatkov iz letnih poročil, urejajo sestavljanje letnih poročil oz. računovodskih izkazov gospodarskih družb za poslovne namene in njihovo predlaganje Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES), ZGD-1 in SRS. Roki za predlaganje letnih poročil oz. računovodskih izkazov so vezani na konec poslovnega leta oz. na revizijo poslovanja.

Namen javne objave letnih poročil je zagotoviti javno dostopnost podatkov o premoženjskem položaju in poslovanju družb in podjetnikov. Po prvem odstavku 47. člena Četrte bilančne direktive mora biti letno poročilo skupaj z revizorjevim poročilom javno objavljeno tako, kot je določeno v Publicitetni direktivi. Po 3. členu Publicitetne direktive pa je treba poleg javne objave letnega poročila podatke o javni objavi objaviti tako, da so javno dostopni na mestu, na katerem se vodi register, v katerega je družba vpisana. Pri nas je to mesto sodni register oz. registrsko sodišče. Navedene direktive načina javne objave podrobneje ne urejajo. Pomembno je samo, da so podatki javno dostopni vsakomur na njegovo zahtevo in proti povrnitvi samo dejanskih stroškov v zvezi s tem.

Pri ureditvi pravil o javni objavi letnih poročil sta bili upoštevani dve zahtevi:

1. Zahteva, da morajo biti podatki o letnih poročilih vseh družb in podjetnikov dostopni čim preprosteje. Ta zahteva je bila upoštevana s tem, da se vsa letna poročila objavijo na istem mestu – na spletnih straneh AJPES-a. Način javne dostopnosti je za uporabnike teh podatkov prijaznejši in preprostejši od drugega možnega načina – javne objave v tiskanih medijih.

2. Zahteva po ekonomičnosti, torej čim nižjih stroških, povezanih z javno objavo. Stroški javne objave na spletnih straneh so znatno nižji od stroškov objave v tiskanih medijih.

Družbe izpolnijo obveznost javno objaviti letna poročila tako, da *letno poročilo* zaradi javne objave predložijo na AJPES. Letna poročila ter konsolidirana letna poročila je treba zaradi javne objave skupaj z revizorjevim poročilom predložiti AJPES-u v treh mesecih po koncu poslovnega leta (58. člen ZGD-1). Družbe morajo predložiti tudi predlog razporeditve dobička ali obravnavanje izgube ter razporeditev dobička ali obravnavanje izgube, če to ni razvidno iz letnega poročila (58. člen ZGD-1). AJPES mora nadzorovati, ali so naslovniki izpolnili svojo obveznost javne objave letnih poročil (58. člen ZGD-1). Da bi ta nadzor lahko opravljala, mora vedeti, kdo so naslovniki te obveznosti. AJPES mora javno objaviti letna poročila in konsolidirana letna poročila skupaj z revizorjevim poročilom, tako da jih zajame v informatizirani obliki in objavi na spletnih straneh, namenjenih javni objavi letnih poročil (58. člen ZGD-1). Spletne strani morajo biti zasnovane tako, da je vsakomur omogočen brezplačen vpogled v podatke, objavljene na spletnih straneh. AJPES mora za družbe hkrati z javno objavo poročil obvestiti registrski organ o javni objavi, ter vsakomur na njegovo zahtevo izročiti kopijo letnega ali konsolidiranega letnega poročila skupaj z revizorjevim poročilom, ki je bilo predloženo ali kopijo letnega poročila, za plačilo nadomestila, ki ga določa tarifa AJPES.

V vsaki javni objavi celotnega letnega poročila ali konsolidiranega letnega poročila morajo biti ta poročila objavljena v obliki in besedilu, na podlagi katerega so bila revidirana (58. člen ZGD-1). Hkrati mora biti objavljeno revizorjevo poročilo v celotnem besedilu, vključno z utemeljitvijo morebitnega mnenja s pridržkom ali odklonilnega mnenja. Če izkazov ali poročila ni pregledal revizor, je treba v objavi na to okoliščino opozoriti (58. člen ZGD-1).

V vsaki objavi povzetka letnega poročila ali konsolidiranega letnega poročila je treba opozoriti, da gre za povzetek (58. člen ZGD-1).

4 NAMEN IN VSEBINA LETNEGA POROČILA

4.1 Namen letnega poročila

Osnovni namen letnega poročila je predstaviti delničarjem, kako dobičkovno je naložen njihov denar.

Letno poročilo je temeljno sporočilo podjetja javnosti o njegovem poslanstvu in delovanju. Letno poročilo mora biti sestavljeno jasno in pregledno. Izkazovati mora resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida (61. člen ZGD-1). Podatki o premoženjskem in finančnem poslovanju ter poslovnem izidu, vsebovani v letnih poročilih družb, se poleg namena razkritja teh podatkov javnosti po 58. členu ZGD-1 uporabljajo tudi za druge namene. Podatki se uporabljajo za statistične, evidenčne, analitsko-informativne in raziskovalne namene in tudi za obdavčenje dohodka iz dejavnosti.

Da bi letno poročilo izpolnilo svoj namen, morajo biti pri sestavljanju upoštevana določena pravila, ki so odraz vodilnih in ostalih zaposlenih. Prvo pravilo, ki ga v podjetju morajo upoštevati, je, da morajo biti v letnem poročilu podani resnični podatki, kar je v veliki meri zagotovljeno že z revidiranjem. Drugo pravilo je, da je letno poročilo razumljivo, podatki mora pregled nad preteklim in predvidenim bodočim delovanjem podjetja ter vsebovati čim več koristnih informacij za uporabnike. Tretje pravilo je pravočasnost. Letna poročila so med tistimi poročili o podjetju, ki dajejo sprotne informacije. Če so spremembe v podjetju zelo pogoste, se druga poročila o podjetju takrat, ko so že pripravljena, velikokrat že zastarela. Zadnje priporočljivo pravilo pravi, da mora biti letno poročilo primerno po obliki in vsebini, saj je namenjeno širokemu krogu bralcev od strokovnjakov do laikov, zato naj bosta vsebina in oblika skrbno izbrani (Kavčič 1998, 151–152).

Veliko letnih poročil pomeni izgubo časa in denarja, nekaj pa je drugačnih. Ta pritegnejo inteligentne bralce in resnično sporočajo tisto, kar je zanimivo ne le za delničarje ali analitike – ljudi, ki so na tak ali drugačen način plačani, da ta poročila berejo, temveč vsem, ki želijo nekaj zvedeti o podjetju.

4.2 Vsebina letnega poročila

Vsebina letnega poročila je v groben določena v ZGD-1, ki je temeljni zakon, vendar v njem ni predpisana njegova oblika.

Družba se samo odloči, kako bo letno poročilo oblikovalo in na kakšen način bodo predstavili bralcem letnega poročila tisto, kar je obvezno oz. zakonsko predpisano ter druge neobvezne vsebine, kot so delovanje podjetja.

V Sloveniji je letno poročilo razdeljeno na tri temeljne sestavne dele (Kavčič 1998, 10). Značilni sestavni deli so:

- uvodni del,
- poslovni del in
- računovodski del.

Čeprav vsi deli poročila sestavljajo celoto, so v bistvu namenjeni različnim uporabnikom. Uvodni del je najbolj splošen in najmanj namenjen strokovnemu bralcu. Zato je napisana na način, da vsak bralec lahko spozna (ne)uspešnost poslovanja podjetja. V tem delu je namenjena večja pozornost nedenarnim kot denarnim informacijam. Splošni del ali poslovno poročilo ali tako imenovani mehki del poročila, ki sledi uvodu, mora biti napisano precej bolj podrobno in vsebovati mora razčlenitev poslovanja po posameznih poslovnih funkcijah in posameznih delih podjetja. Tu mora podjetje uporabiti vso svojo ustvarjalnost in inovativnost pri vsebini poročila, hkrati pa se osredotoči tudi na tiste druge interesne skupine, ki se ne zanimajo samo za računovodske in finančne informacije, ki so ponavadi v tretjem – računovodskem delu letnega poročila. Računovodski del poslovnega poročila je povzetek računovodskega poročila in pomeni številčno predstavitev prvih dveh delov, ter dodaja kazalnike, ki kažejo na eni strani globalno sliko uspešnosti poslovanja in razkrivajo vzroke za dosežen dobiček podjetja na drugi.

Večina podjetij poleg obveznih informacij, ki jih zahtevajo predpisi in standardi, vključuje tudi dodatne informacije ter primerno oblikovanje. Besedilo, številke in oblika skupaj dajejo vtis resnosti in zanesljivosti vodstva ter podjetja kot celote. Ponavadi je to najbolj prestižna in najdražja publikacija, ki vpliva na dolgoročni ugled podjetja v javnosti. Vsebina je pri sestavi letnega poročila najbolj pomembna. Družba se mora odločiti, katere pomembne dogodke bo v letnem poročilu poudarila. Ker zunanje uporabnike letnih poročila zanima poslovanje družbe v prihodnosti, se to odraža v načinu predstavitve družbe.

Letna poročila velikih in srednjih kapitalskih družb, dvojnih družb in tistih majhnih kapitalskih družb, z vrednostnimi papirji katerih se trguje na organiziranem trgu, mora pregledati revizor na način in pod pogoji, določenih z zakonom, ki ureja revidiranje (57. člen ZGD-1). Revizor mora revidirati računovodsko poročilo ter pregledati poslovno poročilo v obsegu, potrebnem, da preveri, ali je njegova vsebina v skladu z drugimi sestavinami letnega poročila (57. člen ZGD-1). Revizorjevo poročilo vsebuje mnenje revizorja o računovodskih izkazih, ki jih je revidiral. Mnenje oblikuje po pregledu revizijskih dokazov. Revizor lahko v svojem poročilu izrazi: mnenje brez pridržka, mnenje s pridržkom ali odklonilno mnenje (SRS 28). Revizor lahko v primeru, da nima zadostnih dokazov, zavrne oblikovanje mnenja (Turk 1999, 730). Poleg računovodskih

izkazov mora revizor pregledati tudi druge dele letnega poročila in ugotoviti, ali so v skladu z računovodskimi izkazi, ter to vključiti v svoje mnenje.

4.3 Uvodni del letnega poročila

Po naslovnici oz. ovitku letnega poročila, ki napoveduje »temo« letnega poročila, sledi uvodni del letnega poročila. Ta je navadno namenjen predsedniku uprave. Vsebina letnega poročila je v grobem določena v ZGD-1, ki je temeljni zakon, vendar v njem ni predpisana njegova oblika. Družba se sama odloči, kako bo letno poročilo oblikovala in na kakšen način bo predstavila bralcem letnega poročila tisto, kar je obvezno oziroma zakonsko predpisano ter druge neobvezne vsebine, kot so delovanje družbe. Opisala oz. predstavila bom teoretične oz. splošne smernice, ki jih družbe upoštevajo pri sestavi letnih poročil. Poleg uporabe predpisov so se splošne smernice izoblikovale s prakso pisanja letnih poročil.

Uvodni del vsebuje:

- Povzetek s finančnimi in drugimi poudarki, ki so bili pomembni za podjetje in se bralec seznanil s sklepnimi mislimi letnega poročila, preden začne brati letno poročilo. Povzetek je smiselno predstaviti v obliki kratkih alinej, finančne poudarke pa v obliki grafikonov ali tabel. Med finančnimi podatki, ki jih predstavimo za obdobje od dveh do petih let, so gibanje dividende na delnico, dobička na delnico, prodaja izdelkov in storitev, čistega dobička, vlaganj v določenem obdobju, naložb v osnovna sredstva in podobno. Nakažemo lahko tudi smernice za prihodnost.
- Kratko uvodno predstavitev podjetja – tu prikažemo najosnovnejše podatke, kot so sedež podjetja, osnovna dejavnost, število zaposlenih, najpomembnejše poslovne ter proizvodne enote in podobno. Podjetje temu lahko doda tudi zgodovinski pregled razvoja, temeljni poslovni cilj in njegove sestavne cilje. Tu ima podjetje priložnost, da samo izbere katera ugodna gibanje v svojem poslovanju bo poudarilo, saj to bralcem najprej pade v oči.
- Kazalo.

Poročilo predsednika uprave in poročilo predsednika nadzornega sveta – poročilo predsednika uprave je zaradi svoje pomembnosti na samem začetku letnega poročila in v strnjeni obliki osvetli sedanje poslovanje podjetja. Vsebuje lahko karkoli kar predsednik uprave želi. Tako bralec spozna celotno podjetje.

4.4 Poslovni del letnega poročila

Oblika poslovnega poročila ni predpisana. Družba se sama odloči, kako ga bo sestavila, res pa je, da je tako poročilo tudi neke vrste izkaz uprave Z njim predstavi svoje delo, svoje uspehe in neuspehe, uspešnost iz poslovanja in predvsem vizijo bodočnosti, ki ni razvidna iz računovodskih podatkov in informacij. ZGD-1 v 66. členu določa, da mora poslovno poročilo vsebovati najmanj pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, pa tudi opis bistvenih tveganj in negotovosti, ki jim je izpostavljena. Cilj teh določb je zakonsko zagotoviti podatke in informacije bralcem in uporabnikom računovodskih izkazov ter tako prispevati k uspešnosti in stroškovni učinkovitosti delovanja kapitalskega trga; tako naj bi se uskladile računovodske informacije ter zagotovila visoka stopnja preglednosti n primerljivosti računovodskih izkazov in s tem tudi učinkovito delovanje notranjega trg EU, saj sta varstvo vlagateljev in ohranitev zaupanja v finančne trge pomembna za uresničevanje notranjega trga na tem področju.

Pošten prikaz mora biti uravnotežena in celovita analiza razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, ki ustreza obsegu in vsestranskosti njenega poslovanja. Analiza mora v obsegu, ki je potreben za razumevanja razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vsebovati ključne računovodske, finančne in, če je to potrebno, druge kazalce, kazalnike in druge pokazatelje, ki vključujejo tudi informacije, povezane z varstvom okolja in delavci. Analiza vključuje ustrezno sklicevanje na zneske v računovodskih izkazih in potrebna dodatna pojasnila.

Temeljne vsebinske prvine letnega poročila so:

- Portfeljska strategija – osrednja naloga poslovodstva morata biti vizija in strategija podjetja. Poslovodstvo mora zato postaviti različne cilje in poti, kako bo te cilje v prihodnosti doseglo. Pri tem mora upoštevati tri vidike: razvoj trga, lastne slabosti in zmožnosti ter povečanje vrednosti podjetja. To je temelj miselnega procesa.
- Strategija rasti – možnosti za rast obstajajo, čeprav so trgi po svoji naravi večinoma ciklični. Vsi deli podjetja morajo iskati vire rasti, hkrati pa skrbeti za dobičkonosnost.
- Gospodarska gibanja in drugi zunanji vplivi, ki vplivajo na poslovanje podjetja – domača in svetovna ekonomija, ki vpliva na domače gospodarstvo in na podjetja, ki poslujejo v svetovnem merilu, imata prek cikličnih gibanj velik vpliv na poslovanje podjetja. Povpraševanje pritiska na cene, obrestne mere doma in po svetu vplivajo neposredno na poslovanje podjetja in s temi

predpostavkami, ki jih pojasnimo v letnem poročilu, pojasnimo poslovanje podjetja.

- Večja dodana vrednost s sposobnostmi v jedru podjetja – poudariti je treba vlaganje v raziskave in razvoj kot delež v prihodku, ki jamčijo prihodnost podjetja. Podjetje se mora odločiti za smer razvoja in za ključni izdelek prihodnosti. Pri stroških razvoja in raziskav je treba poudariti, da je bolj kot znesek, porabljen za raziskave in razvoj, pomembna učinkovitost teh stroškov.
- Izobraževanje in usposabljanje ter razvoj zaposlenih – sta pomembna predvsem pri vodilnih, saj se pri njih oblikuje podjetniška kultura, ki je zgled drugim zaposlenim. Kakovost vsega ustvarjenega v podjetju omogoča, da vodilni in zaposleni razumejo vrednote, ki usmerjajo njihovo delovanje. Naloga najvišjega vodstva je, da te vrednote določa, posreduje in doživlja. Na seminarjih te vrednote prenašamo na druge zaposlene. Tako se krepi in sistematizira proces, ki usposablja ljudi, da te vrednote prenašajo naprej, z njimi komunicirajo in živijo.
- Novi izdelki – štejemo jih za jamstvo uspeha v prihodnosti, saj je »sreča« podjetja odvisna od zmožnosti prilagajanja spremembam v ekonomiji, tehnologiji in prebivalstvu. Zato v letnem poročilu poudarjamo, da je več kot polovica izdelkov »mladih«.
- Konkurenca – prikažimo vpliv konkurence v naši panogi, tako da je razvidna narava in moč konkurence, bralec pa lahko ugotovi, kakšen je položaj podjetja v primerjavi s konkurenčnim podjetjem.
- Finančni rezultati – poudarjati moramo temeljna dejstva: višino prihodka, dodane vrednosti in dobiček po davkih. Iz tega se vidi donosnost kapitala in donosnost naložb v sredstva.
- Varovanje okolja – ekološka učinkovitost.
- Vsi pomembnejši poslovni dogodki, ki so nastopili po koncu poslovnega leta – bralcu letnega poročila morajo prav tako biti predstavljeni pomembni poslovni dogodki, do katerih je prišlo ob koncu poslovnega leta in do dneva, ko je uprava pripravila letno poročilo, da bo lahko bralec ustrezno ocenil prikazane rezultate.
- Pričakovani razvoj družbe – smiselno je predstaviti vizijo in strategijo poslovodstva družbe glede nadaljnjega poslovanja, opredeliti cilje, ki si jih bodo prizadevali uresničiti, podati informacije o tveganjih in priložnostih ter prikazati spopadanje z njimi. Razkriti je treba načrte, povezane z morebitno

spremembo dejavnosti v prihodnosti in navesti, kako bo to vplivalo na prihodnje poslovanje. Predstaviti je treba tudi ključne dejavnike, ki bodo omogočali uspešno uresničevanje načrtov in primerjanje dejanskega poslovanja podjetja z načrtovanim ob predvidenih priložnostih in tveganjih.

- Obstoj podružnic družbe.

Če je to pomembno za presojo premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida, morajo biti v poslovnem poročilu prikazani tudi cilji in ukrepi upravljanja finančnih tveganj družbe, vključno z ukrepi za zavarovanje vseh najpomembnejših vrst načrtovanih transakcij, za katere se posli zavarovanja računovodsko posebej prikazujejo, ter izpostavljenost družbe cenovnim, kreditnim, likvidnostnim tveganjem in tveganjem v zvezi z denarnim tokom.

Poslovno poročilo vključuje tudi izjavo o upravljanju družbe, ki vključuje navedbo, ali družba pri svojem poslovanju uporablja kakšen kodeks, navedbo tega kodeksa, njegovo javno dostopnost ter navedbo posameznih določb kodeksa, ki jih družba ni upoštevala, z utemeljitvijo.

Poslovni del letnega poročila pomeni njegovo dodano vrednost. Z njim namreč obogatimo njegov tako imenovani obvezni del, saj lahko v ta del vključimo kreativnost, s katero komuniciramo z želenimi interesnimi skupinami. Da bi poslovanje podjetja prikazali bolj živo, lahko v ta del vključimo razne barvne fotografije.

4.5 Računovodski del letnega poročila

Letno računovodsko poročilo sestavljajo računovodski izkazi in pojasnila k njim. Računovodski del letnega poročila predpisuje ZGD-1, ki zavezancem za sestavo letnega poročila narekuje, da poročajo o svojem poslovanju z bilanco stanja, izkazom poslovnega zida in prilogami s pojasnili k izkazom (60. člen ZGD-1). Tiste družbe, ki so zavezane reviziji, pa morajo v letno poročilo vključiti tudi izkaz finančnega izida in gibanja kapitala (60. člen ZGD-1).

Računovodski izkazi so zapisi dogodkov, ki so se zgodili v preteklosti, medtem ko lastniki in ostali uporabniki računovodskih informacij potrebujejo pri odločanju tudi novejšo in druge informacije. Zaradi teh razlogov in popolnejšega informiranja je treba k računovodskih izkazom dodati ustrezna pojasnila in dodatne razpredelnice, ki bodo bralcem ponudila dodatna pojasnila. Vsa pojasnila računovodskih izkazov mora poslovodstvo predstaviti premišljeno. Praviloma mora biti vsaka postavka v računovodskih izkazih navzkrižno povezana z ustrezno informacijo v pojasnilih. Pojasnila predstavimo v takšnem vrstnem redu, da pomagajo uporabnikom razumeti računovodske izkaze in jih primerjati z računovodskimi izkazi drugih organizacij.

Namen računovodskega poročanja je dajanje informacij o finančnem položaju in uspešnosti podjetja, ki so koristne za sprejemanje odločitev uporabnikov. Vse računovodske informacije morajo biti po SRS 30 uporabnikom razumljive, bistvene, zanesljive in primerljive. Na bistvenost vplivata vrsta in pomembnost informacij za posameznega uporabnika; stopnja bistvenosti iste informacije je različna za različne uporabnike. Zanesljivost informacij pa je zagotovljena z izločitvijo pomembnih napak in pristranskih stališč, na katere se uporabniki lahko zanesejo, ker zvesto predstavljajo pomembne pojave. Podjetja zato sestavijo letno poročilo ter tako poročajo zunanjim in notranjim uporabnikom računovodskih informacij. Da bi bile informacije v letnih računovodskih poročilih zanesljivejše, jih je treba revidirati, za oblikovanje sodb na podlagi računovodskih informacij pa je nujna tudi njihova primerljivost (Odar 2006, str. 7).

Za izkaz uspeha, ki ga podjetje uporablja, SRS 25 ponuja tri različice. SRS 25 je povezan z računovodskimi načeli in se opira zlasti na 4. in 7. direktivo Evropske unije ter ZGD-1. Povezan je z ostalimi računovodskimi standardi in z ustreznimi mednarodnimi standardi računovodskega poročanja. Izkaz uspeha se sestavlja za določeno obdobje. Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali za obdobje za katero se poroča. Poslovni izid je razlika med vsemi prihodki in odhodki družbe v določenem obdobju. Vrstni red posameznih postavk je določen v ZGD-1 in SRS. Izkaz je lahko sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik (različici I in II). Vodstvo podjetja se samo odloči katero različico bo izbralo, vendar mora upoštevati načelo dosledne stanovitnosti. Pri izbiri različice mora opredeliti podjetje poslovno leto in velikost podjetja, saj velikost podjetja zavezuje širino bilančnih podatkov, ki jih mora podjetje prikazovati v izbrani različici uspeha. Družbe imajo na razpolago izbiro med »nemško« (I) in »angloameriško« (II) različico. Različica I izkaza uspeha je stopenjski izkaz uspeha, narejen po prihodkovnem načelu, kjer mora podjetje razkriti stroške po vrstah. Različica II izkaza uspeha je stopenjski izkaz uspeha, narejen po stroškovnem načelu, kjer mora podjetje stroške razkriti po funkcionalnih skupinah. Razčlenitev izkaza uspeha v SRS 25 – Oblike izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje – je enako zakonski. Standardi dajejo sicer prednost angloameriški različici, ki je bolj usmerjena k poslovnim potrebam kot nemška, ki je bolj usmerjena k narodnogospodarskim analizam, vendar večina slovenskih družb raje izbere nemško različico. Razlog tiči v preteklosti, ko je bila predpisana le ena oblika. Predpisana oblika izkazov poslovnega izida ustreza zahtevam iz 4. direktive EU pa tudi zahtevam iz MSRP – Predstavljanje računovodskih izkazov. Osnovno razčlenjevanje postavk v izkazu poslovnega izida se prilagodi velikosti podjetja, dejstvu, da je obvladujoče ali odvisno podjetje, poročanju po odsekih in medletnemu poročanju. Srednja in velika

podjetja dodatno razčlenjujejo prihodke od prodaje na prihodke, dosežene na domačem trgu, in prihodke, dosežene na tujem trgu. Za vsa podjetja so obvezna pojasnila k izkazu poslovnega izida, ki jih kot takšna navaja ZGD-1. V zvezi z računovodskimi usmeritvami se v pojasnilih opisujejo podlage za merjenje gospodarskih kategorij v izkazu poslovnega izida, računovodske usmeritve za pravilno razumevanje izkaza poslovnega izida, vrsta sprememb računovodskih usmeritev in računovodskih ocen ter razlog zanje pa tudi njihov znesek ter vrsta in znesek popravka bistvene napake.

SRS 24 se uporablja pri sestavljanju *bilance stanja*. SRS je povezan z računovodskimi načeli ter se opira zlasti na 4. in 7. direktivo Evropske unije ter ZGD-1. Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov v določenem trenutku, za katero se sestavlja. Bilanca stanja je sestavljena v dvostranski (bilančni) obliki, pri čemer so v prvem stolpcu uresničeni podatki v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem stolpcu uresničeni v enakem prejšnjem obračunskem obdobju. Bilance stanja daje bistvene računovodske informacije za potrebe obvladovanja ekonomskega položaja in rasti podjetja. Poleg tega je najboljši pripomoček za izkazovanje resničnega premoženja (obseg in sestava premoženja) in finančnega položaja (obseg in sestava virov sredstev, finančna skladnost premoženja in njihovih virov) vsakega podjetja kot tudi poslovne uspešnosti, ki se vidi iz primerjave kapitala na začetku in koncu obdobja (Koletnik 1997, 202). Sestavi se za splošne ali posebne namene za potrebe zunanjega oziroma notranjega računovodskega poročanja. Od vrste poročanja in narave podjetja sta odvisna obseg in razčlenitev postavk v bilanci stanja. V ZGD-1 je razčlenitev bilance stanja po novem predpisana za vse velikostne razrede družbe in enako določa SRS 24 – Oblike bilance stanja za zunanje poslovno poročanje. Predpisana oblika ustreza tako zahtevam 4. direktive Evropske unije kakor tudi mednarodnemu računovodskemu standardu. Za vsa podjetja so obvezna pojasnila k bilanci stanja, ki jih navaja ZGD-1. V zvezi z računovodskimi usmeritvami se v pojasnilih opisujejo podlage za merjenje gospodarskih kategorij v bilanci stanja in računovodske usmeritve potrebne za pravilno razumevanje bilance stanja.

Izkaz finančnega izida prikazuje poslovanje družbe iz finančnega zornega kota. Poroča o finančnem toku družbe, ki je posledica delovanja, investiranja in financiranja. Prodaja izdelkov in storitev, ki je cilj delovanja družbe, je najpomembnejši način ustvarjanja finančnega toka. Denarna sredstva, ki jih ima družba na razpolago, se najpogosteje zmanjšujejo na račun investiranja, pridobivanja raznih nedenarnih sredstev. Družba pridobi sredstva tudi tako, da se zadolži ali poveča lastni kapital z izdajo novih delnic. Izkaz torej prikazuje načine povečanja in zmanjšanja denarnih sredstev ter njihovih ustreznikov. S tem izkazom naj bi njegovi uporabniki spoznali:

- sposobnost podjetja, da ustvari pozitiven denarni tok,
- sposobnost podjetja, da poravnava obveznosti,
- prihodnje potrebe podjetja po zunanjem financiranju,
- vzroke za razliko med čistim dobičkom in finančnim izidom pri poslovni dejavnosti,
- posledice denarnih in nedenarnih dejavnosti naložb ter financiranja podjetja.

SRS 26 določa, da ima lahko izkaz finančnega izida dve obliki, različica I ustreza neposredni metodi, različica II pa posredni. Pri neposredni metodi družba razkriva glavne skupine kosmatih denarnih prejemkov in izdatkov, pri posredni metodi pa popravlja čisti dobiček ali izgubo za učinke poslov, ki nimajo denarne narave, imajo denarne prejemke in izdatke v naslednjem obdobju in so povezani z denarnimi tokovi iz investiranja in financiranja. Družba izbere različico, ki ji ustreza glede na možnost zagotavljanja podatkov. K izkazu finančnega izida mora družba podati tudi obvezna razkritja, ki morajo vsebovati razlago, po kateri različici je izkaz sestavljen in odkod izhajajo podatki za postavke v njem ter razkriti iz izkaza izključene pritoke in odtokove, ki očitno niso povezani s prejemki in izdatki.

SRS 26 se uporablja za *izkaz denarnih tokov*, kjer so predstavljene spremembe denarnih sredstev v določenem obdobju, oblikovane tako, kot je značilno za finančni način razmišljanja. Ta standard se opira predvsem na mednarodne računovodske standarde. Izkaz denarnih tokov je v ZGD-1 in SRS 26 nadomestil izkaz finančnega izida. Gre ne le za izrazoslovno spremembo, ampak za vsebinsko, saj izkaz denarnih tokov vsebuje pomembne informacije za odločanje pri poslovanju, financiranju in naložbenju. Na podlagi teh informacij je mogoče ugotoviti razloge za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev v obračunskem obdobju. Denarna sredstva se lahko povečajo na podlagi poslovanja, novega financiranja ali raznaložbenja ali definciranja. Izkaz denarnih tokov se lahko sestavi po neposredni metodi (različici I) ali po posredni metodi (različici II). V izkazu denarnih tokov so izkazani denarni tokovi v obdobju nastali pri poslovanju, naložbenju in financiranju. Denarni izid v obdobju ter začetno in končno stanje denarnih sredstev v obdobju so izkazani v podbilanci. Ima obliko zaporednega izkaza. Vsi izdatki so v izkazu denarnih tokov izkazani kot negativne postavke. Zaradi primerjave se podatki izkazujejo v dveh stolpcih. Za izkaz denarnih tokov se razkrije od kod izhajajo podatki za postavke v njem. Družba mora razkriti sestavine denarnih sredstev ter predstaviti uskladitev zneskov v svojem izkazu denarnih tokov z ustreznimi postavkami, vključenimi v bilanco stanja. Priporoča se, da se razkrije zneske denarnih tokov, ki izhajajo iz poslovanja, naložbenja in financiranja, po področnih in območnih odsekih.

Za izkaz gibanja kapitala za zunanje poslovno poročanje se uporablja SRS 27. V izkazu gibanja kapitala so predstavljene spremembe vseh sestavin kapitala, tudi razdelitev čistega dobička in poravnava izgube v obravnavanem obdobju. Povezan je z računovodskimi načeli in se opira na mednarodne računovodske standarde. Izkaz gibanja kapitala je lahko sestavljen tako, da prikazuje spremembe vseh sestavin kapitala, zajetih v bilanci stanja, bodisi v skupinah bodisi posamično ali da prikazuje spremembe tistih sestavin kapitala, ki predstavljajo oblikovanje celotnih prepoznanih dobičkov in izgub v obdobju, pri čemer spremembe drugih sestavin kapitala in stanja sestavin kapitala na začetku in koncu obdobja izkazuje v pojasnilih k računovodskim izkazom. Prvi in drugi odstavek 58. člena ZGD-1 pravi, da morajo vse kapitalske družbe in tiste osebne družbe, za katerih obveznosti ne odgovarja neomejeno nobene fizična oseba, sestaviti in javno objaviti tudi predlog razporeditve dobička ali obravnavanja izgube ter razporeditev dobička ali obravnavanje izgube, če to ni razvidno iz letnega poročila. Dodatek k izkazu gibanja kapitala je prikaz bilančnega dobička. Oblikujeta se dva pojma: čisti dobiček poslovnega leta in bilančni dobiček. Čisti dobiček poslovnega leta je prikazan v izkazu poslovnega izida. Bilančni dobiček dobimo tako, da čistemu dobičku poslovnega leta prištejemo preneseni čisti dobiček, kapitalske rezerve ali rezerve iz dobička oz. odštejemo prenesene izgube in rezerve, ki smo jih na novo oblikovali. Na skupščini delničarjev odločajo o delitvi bilančnega dobička. Družba lahko bilančni dobiček izkaže tudi v izkazu poslovnega izida ali prilogi k izkazu, vendar če sestavlja izkaz gibanja kapitala, te informacije prikaže v tem izkazu (Lipnik 2001, 108). V razkritjih se pojasnijo razlogi za vsako spremembo posamezne gospodarske kategorije ter povezavo premikov v kapital s spremembami gospodarskih kategorij v bilanci stanja in v izkazu poslovnega izida pa tudi premikov iz kapitala s spremembami gospodarskih kategorij v bilanci stanja in v izkazu poslovnega izida.

Pri oblikovanju računovodskih informacij je treba upoštevati predpostavki o nastanku poslovnih dogodkov in neomejenosti delovanja. Biti morajo predvsem razumljive, ustrezne, zanesljive in primerljive. Izbira in uporaba računovodskih usmeritev pa mora temeljiti na previdnosti, prednosti vsebine pred obliko in pomembnosti.

4.6 Razkritja

Delniške družbe morajo v letno poročilo vključiti razkritja, ki jih predpisuje ZGD-1 in slovenski računovodski standardi (SRS 30). Pojem razkritje v najširšem pomenu obsega prikaz katerekoli informacije o podjetju. Torej so vključene vse informacije iz letnih poročil, objav v tisku in drugih virov. Računovodska stroka opredeljuje razkritje v ožjem pomenu: gre za informacije, razkrite v letnih poročilih, razen tistih, ki se razkrijejo v temeljnih računovodskih izkazih. Za vse pravne osebe so v 69. členu ZGD-1

določena obvezna razkritja. Pravne osebe, katerih računovodski izkazi morajo biti revidirani, pa morajo poleg obveznih razkritij iz ZGD-1 upoštevati tudi standarde ter razkriti še veliko več podatkov in informacij. Družbe morajo razkritjem nameniti veliko pozornost. Paziti morajo, da razkritij ni preveč in da se ne bi po nepotrebnem razkrivale tudi poslovne skrivnosti.

Vse družbe morajo razkriti:

- Vrednotenje
Družbe morajo v prilogah k izkazom razkriti metode, ki so bile uporabljene za vrednotenje postavk, izračun odpisov vrednosti in način preračunavanja postavk iz tuje valute v domačo. Pojasniti morajo, če so zaradi izjemnih primerov, ki jih določajo SRS, odstopali od splošnih pravil vrednotenja oz. so zaradi resničnega in poštenega prikaza poslovanja opustili kakšno zakonsko določbo. Prikazati morajo učinke na prikaz premoženja in obveznosti družbe, njegovega finančnega položaja in poslovnega izida. Dodatne informacije morajo razkriti, če zakonske določbe ne zadoščajo za resničen in pošten prikaz poslovanja.
- Razmerja z drugimi družbami
Predstaviti mora družbe, v katerih je udeležena z najmanj dvajsetodstotnim deležem, če je odvisna družba, pa mora razkriti podatke o nadrejeni družbi.
- Izkaz postavk
Razkritja, ki se nanašajo na izkazovanje postavk, so obvezna za vse družbe. Posebej je treba pojasniti spremembe v členitvi bilance in razloge zanje. Ločeno je treba prikazati postavke (označene z arabskimi številkami), če so bile v bilanci združene. Razkriti je treba, ali kakšno premoženje ali kakšna obveznosti do virov sredstev spada v več razčlenitvenih postavk. V prilogi je treba pojasniti neprimerljivost postavk v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida za preteklo leto in njihove prilagoditve.
- Kapital in obveznosti
Družbe morajo v bilanci stanja ali v prilogi k izkazom ločeno prikazati znesek kapitalskih rezerv, ki je bil v poslovnem letu pripisan, in znesek, ki je bil odpisan. Pri postavki rezerve iz dobička morajo prikazati povečanje rezerv iz bilančnega dobička preteklega poslovnega leta po sklepu skupščine, znesek povečanja rezerv iz čistega dobička poslovnega leta in znesek zmanjšanja rezerv zaradi uporabe v poslovnem letu. Razkriti morajo informacije o povečanju osnovnega kapitala, gibanju lastnih delnic, ob več razredih delnic pa tudi število delnic vsakega razreda, njihov nominalni znesek in vse vrednostne

papirje, ki dajejo imetnikom pravico do udeležbe v dobičku. Razkriti morajo posamezne obveznosti, katerih rok dospelja je daljši od pet let, in višino vseh obveznosti, ki so zavarovane s stvarnim jamstvom. Velike in srednje družbe so dolžne razčleniti in pojasniti zneske pomembnejših drugih rezervacij ter finančnih obveznosti, ki niso izkazane v bilanci stanja, ločeno pa še obveznosti iz naslova izplačila pokojnin in obveznosti do družb v skupini.

– Poslovni izid

Družbe morajo prikazati poslovni izid ob prevrednotenju, in sicer preračun na podlagi evra in cen življenjskih potrebščin. Velike in srednje družbe, ki sestavljajo izkaz poslovnega izida po različici II, morajo v letnem poročilu razkriti znesek stroškov dela in pri tem prikazati stroške plač in socialnih ter pokojninskih zavarovanj. Velike družbe morajo razkriti podatke o prodaji po posameznih poslovnih področjih oz. zemljepisnih trgih, razen če bi kot posledica nastala pomembnejša škoda podjetju.

– Zaposleni in skupine oseb

Velike družbe morajo razkriti podatke o povprečnem številu zaposlenih glede na izobrazbo, celotni znesek predujmov in posojil ter poroštev, obrestno mero, pomembnejše pogoje in skupni znesek odplačil iz naslova vračil posojil v poslovnem letu, ki so jih dobili:

– Člani uprave.

– Delavci družbe, zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe.

– Člani nadzornega sveta.

Delniške družbe morajo poleg obveznih razkritij, ki jih zahteva ZGD-1, razkriti tudi informacije, ki jih SRS opredeljujejo kot pomembne. Pri določanju vsebine in obsega razkritij je ključno, kako družba z notranjimi akti določi pomembnost informacij.

5 ANALIZA LETNEGA POROČILA DELNIŠKE DRUŽBE

5.1 Predstavitev delniške družbe

Obravnavana družba je po svoji obliki delniška družba. Ustanovljena je bila leta 1948 in leto kasneje postala delniška družba ter imela prvo redno skupščino delničarjev. Šest let po ustanovitvi se je preoblikovala v trgovinsko družbo. Intenziven razvoj in rast družbe sega v leto 1965, ko soočanje s konkurenco vzpodbudi razvoj. Ko je družba 1985 vstopila v konkurenčni poslovni sistem, je izgubila svojo veleprodajo in dele maloprodajne mreže. Ko se leta 1990 spremeni zakon o podjetjih, se družba ponovno osamosvoji in se preoblikuje v delniško družbo v mešani lasti, tako se začne kapitalsko povezovati s tujimi partnerji. V letu 1994 je zaključila s procesom lastninjenja, svoje delnice pa uvrstila v borzno kotacijo A na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev leta 1997. Leta 2003 je družba sprejela strateške usmeritve razvoja štirih stebrov poslovanja, ki jih potrdi nadzorni svet družbe. Družba vstopa v nove dejavnosti in se utrjuje na področjih svojega delovanja. Nadzorni svet in skupščina družbe sta leta 2006 potrdila Strateški poslovni načrt za obdobje 2007–2011, ki je danes temeljni dokument, ki združuje ključne poslovne usmeritve, strategije in cilje holdinške družbe.

Danes je obravnavana holdinška družba, krovna družba v Skupini, je odgovorna za strateško upravljanje premoženja in nadzor družb v Skupini. Osrednja dejavnost holdinške družbe je upravljanje naložb. Oblikuje se kot strateški holding in aktivno razvija naložbe na področjih svoje Skupine. Deluje na izbranih naložbenih področjih z osnovnim ciljem: uresničiti interese delničarjev z dolgoročno rastjo premoženja holdinške družbe in zagotoviti dolgoročno rast in razvoj dejavnosti odvisnih družb.

Poslanstvo družbe je, da z analitičnim izborom ciljnih naložbenih področij, učinkovitim upravljanjem izbranih naložb in s preišljenimi transakcijami na ciljnih kapitalskih in denarnih trgih poveča premoženje svojih delničarjev. Vlaga v podjetja, ki s svojimi proizvodi in storitvami nenehno izboljšujejo kakovost življenja, verjame v ljudi ter jim omogoča osebnostni in poklicni razvoj. Odgovorna je do družbenega in naravnega okolja ter spodbuja dialog z njim.

Družba ima dvotirni sistem upravljanja z upravo in nadzornim svetom. Vodstvo holdinške družbe predstavlja enočlanska uprava, delovanje uprave nadzira nadzorni svet. Upravo imenuje in razrešuje nadzorni svet z možnostjo ponovnega imenovanja.

Osrednjo vlogo ima uprava z izvršilnimi funkcijami, nadzorni svet pa nadzira z nadzornimi pooblastili. Med upravo in nadzornim svetom poteka stalen dialog. Temeljna naloga uprave je vodenje poslovanja holdinške družbe na podlagi dogovorjenih strategij in politike, ki jih potrdi nadzorni svet. Druge pomembne naloge uprave so: opredelitev korporacijske strategije, opredeljevanje poslovnega načrta,

zagotavljanje virov in razvoj strateških menedžerskih kadrov. Uprava vodi posle družbe samostojno in na lastno odgovornost. Uprava zastopa in predstavlja družbo. Nadzorni svet je odgovoren delničarjem za nadziranje odločitev uprave, ki so temeljnega pomena za holdinško družbo. V stikih z upravo bdi nad izvajanjem sprejete poslovne strategije. Nadzorni svet družbe je devetčlanski, ima predsednika, namestnika predsednika in sedem članov.

Uprava vsaj enkrat v četrtletju poroča nadzornemu svetu o:

- načrtovani poslovni politiki in drugih načelnih vprašanjih poslovanja,
- donosnosti družbe, še posebej donosnosti lastnega kapitala,
- poteku poslov, še posebej prometu in finančnem stanju družbe,
- poslih, ki lahko pomembno vplivajo na donosnost ali plačilno sposobnost družbe.

Izdelava oz. sestava letnega poročila je v skladu z ZGD-1 korporacijska dolžnost uprave delniške družbe. Uprava s tem konča poslovno leto, letno poročilo pa je v zvezi s tem izkaz poslovnega dogajanja in rezultatov poslovanja v minulem poslovnem letu ter politike uprave glede uporabe dobička. Uprava mora nemudoma po sestavi predložiti letno poročilo nadzornemu svetu. Pristojnost nadzornega sveta pri sprejemanju letnega poročila določa ZGD-1, po katerem je dolžnost nadzornega sveta, da k predlogu letnega poročila oblikuje mnenje in ga predloži skupščini. Nadzorni svet ne sprejema niti ne daje predloga za sprejemanje letnega poročila, temveč samo oblikuje mnenje. To je lahko pozitivno ali negativno. Na predlog uprave in po mnenju nadzornega sveta sprejme letno poročilo delniške družbe skupščina družbe. Sprejemanje letnega poročila, z vsemi njegovimi sestavnimi deli, je pomembno obravnavanje vsebinskih vprašanj.

Za zunanje uporabnike letnega poročila je izredno pomembno revizorjevo mnenje. Revizor je oseba, ki na podlagi svojega strokovnega znanja revidira računovodske izkaze in izrazi mnenje, da so računovodske informacije resnična in poštena slika s katero se želi podjetje predstaviti svojemu okolju. Revizorjevo mnenje je končni revizorjev izdelek in le-ta mora biti vključen v letno poročilo.

Letno poročilo mora ustrezati načelu vestnosti in verodostojnosti.

5.2 Uvodni del letnega poročila delniške družbe

Naslovna stran je privlačne modre barve s sloganom delniške družbe in letnico na katero se letno poročilo nanaša. Po privlačnih uvodnih fotografijah, je na začetku letnega poročila kazalo. V kazalu vidimo, da je poslovno poročilo razdeljeno na osem poglavij, računovodsko poročilo pa na pet poglavij.

Uvodni del letnega poročila delniške družbe se začne s tabelnim prikazom pomembnejših poudarkov poslovnega leta ter s slikovnim prikazom rasti sredstev, kapitala in dobička družbe.

Sledi poročilo predsednika uprave, ki obsega šest strani, na vsaki strani je tekst v slovenščini, vzporedno pa je preveden v angleški jezik. S svojim poročilo predsednik uprave nagovori delničarje in poslovne partnerje in seveda vse uporabnike letnega poročila. Na začetku predsednik uprave predstavi zastavljene cilje preteklega poslovnega leta in informacije o tem, v kolikšni meri jih je družba dosegla. Družba je leta 2006 sprejela nov strateški poslovni načrt z novo vizijo in razvojno strategijo za obdobje štirih let. Ta načrt narekuje družbin prihodnji razvoj, ki je usmerjen k doseganju položaja enega najpomembnejših in najuglednejših investitorjev na ciljnih kapitalskih trgih srednje in jugovzhodne Evrope. Predsednik uprave predstavi finančni položaj družbe in dosežen rezultat. V svojem poročilu predstavi položaj družbe po naložbenih področjih, saj ima družba različne stebre naložbene politike. Predstavi nekatere ključne informacije, kot so: pomembni dosežki, kaj je ostalo nedokončano in kje so bile ključne težave. Ob koncu opiše načrte za naslednje poslovno leto po posameznem stebru, kjer bo investicijska politika družbe usmerjena v vsaj povprečne donose in predvsem stabilne panoge.

Poročilu predsednika uprave sledi poročilo nadzornega sveta. V svojem poročilu je nadzorni svet dal mnenje k letnemu poročilu ter podrobno predstavil svoje delovanje. Nadzorni svet se je sestajal v časovnih intervalih, ki so mu omogočali redno obravnavanje poslovnih rezultatov in poslovni razvoj družbe. Svoje delovanje je nadzorni svet ocenil kot dobro, saj je pri svojem delovanju upošteval vrednote in poslanstvo družbe in je deloval neodvisno od delničarjev in uprave. Delo nadzornega sveta je bilo dobro organizirano in je potekalo v skladu s poslovníkom o delu nadzornega sveta. V svojem poročilu je nadzorni svet opisal obravnavo in nadziranje naložbenega portfelja družbe ter vodenje in upravljanje družbe. Nadzorni svet je v svojem poročilu tudi potrdil sprejeti strateški poslovni načrt družbe. Po pregledu računovodskih izkazov in letnega poročila ter po seznanitvi z revizorjevim poročilom je nadzorni svet potrdil letno poročilo holdinške družbe ter upravi izrekel pohvalo za uspešno poslovanje.

Ob koncu uvodnega dela letnega poročila so na štirih straneh predstavljeni pomembnejši dogodki preteklega poslovnega leta. Pomembnejši dogodki so navedeni po mesecih in zelo jasno prikazani.

V primerjavi s teoretičnimi smernicami uvodnega dela letnega poročila menim, da je uvodni del obravnavanega letnega poročila delniške družbe zelo dobro sestavljen, saj so v uvodnem delu zajete bistvene vsebine tega dela. Vidi se, da je letno poročilo dobro vsebinsko zasnovano, saj že na samem začetku v kazalu družba nakaže, da gre za jasno

in natančno predstavitev delničarjem in drugim interesnim skupinam. Menim, da že sama barva in oblika letnega poročila, lepe fotografije, ki ločijo posamezne dele letnega poročila med seboj, pritegne pozornost tudi neizkušenega bralca. Že sam uvodni del tako vabi k nadaljnjemu branju. Poročilo predsednika uprave ja napisano v obliki pisma. Je jedrnato, prijazno in enostavno, ki bralca ne dolgočasi. Poročilo izraža duh družbe, ambicije in motive, ki družbo vodijo v svojem poslanstvu. Za subjektivnim poročilom predsednika uprave, ki v ospredje postavi dobre strani družbe, dobi bralec objektivno mnenje nadzornega sveta, ki predstavlja lastnika družbe. Nadzorni svet je lepo pojasnil razdelitev dobička na dividende in v druge namene, kar je za male delničarje zelo pomembno. Vsekakor je pohvalno, da so v uvodnem delu poudarili nekatere ključne dejavnike iz obravnavanega leta in upoštevali smernice za pisanje uvodnega dela letnega poročila.

5.3 Poslovno poročilo delniške družbe

Poslovni del letnega poročila delniške družbe obsega osem poglavij.

V prvem poglavju poslovnega poročila so navedeni pomembnejši podatki delniške družbe, kot so naziv družbe, naslov, številka telefona in telefaksa ter glavne dejavnosti, predsednik uprave in predsednik nadzornega sveta, števila družb v skupini, število dejavnosti in število zaposlenih. V nadaljevanju še matična številka, ID za DDV, številka in datum vpisa v sodni register, višina osnovnega kapitala družbe, število delnic, kotacija delnic ter vložna številka.

Drugo poglavje obsega predstavitev holdinške družbe in Skupine skupaj s sliko sheme organiziranosti Skupine. Navedeni so mejniki v zgodovini družbe in Skupine. V tabelah so prikazani strateški cilji in izpolnjevanje strateških usmeritev Skupine.

Tretje poglavje se nanaša na lastniško strukturo, delnice in dividende. Opisane so glavne spremembe v lastniški strukturi v poslovnem letu, struktura lastniška pa je prikazana tudi v obliki tabele in grafa na zadnji dan poslovnega leta. Opisana je dividendna politika, gibanje tečaja delnice, mesečni kapitalski donos, mesečni promet z delnico, gibanje enotnega tečaja ter letni kapitalski donos pa so tudi grafično prikazani.

Četrto poglavje je poročilo o vodenju in upravljanju. Opisan je dvotirni sistem upravljanja, ki prevladuje tako v obravnavani holdinški družbi kot v hčerinskih družbah v Skupini. V poslovnem letu ni bilo sprememb v sistemu upravljanja v nobeni od družb Skupine. Na grob način je v nadaljevanju opisana vsebina skupščine delničarjev. V tabeli so predstavljeni člani nadzornega sveta družbe, poleg imena in priimka je navedeno tudi njihovo članstvo v drugih nadzornih svetih in upravnih odborih drugih družb. Opisano je delovanje in nagrajevanja članov nadzornega sveta. Sledi predstavitev imenovanja in sestave uprave, katere podatki so prikazani v tabeli. Opisano je delovanje uprave, ki poteka v skladu s Poslovníkom o delu uprave. Predstavljeno je tudi

nagrajevanje uprave ter vodenje povezanih družb. V nadaljevanju so navedena vodstva hčerinskih družb. Opisan je način obveščanja delničarjev in poročanje ter v obliki tabele prikazan finančni koledar objav in dogodkov poslovnega leta. Uprava je podala tudi izjavo o spoštovanju Kodeksa o upravljanju javnih delniških družb, ki je pri upravljanju in vodenju pomembno vodilo in ga delniška družba spoštuje.

Peto poglavje je najobsežnejši del poslovnega dela letnega poročila saj je tu analizirano poslovanje Skupine in holdinške družbe. Holdinška družba je krovna družba v mednarodni skupini povezanih podjetij. Osrednja dejavnost holdinške družbe je upravljanje naložb na petih strateških področjih in so zato v tem poglavju opisani ključni procesi poslovnega leta po strateških področjih. Narejena je analiza poslovanja po posameznih sektorjih. Najprej je opisano gospodarsko okolje v katerem družbe poslujejo. V tabeli je prikazano število prebivalcev, rast cen in BDP za izbrane države v katerih povezane družbe poslujejo. Za vsako področje poslovanja je predstavljeno poslovno okolje, tržni položaj, poslovanje, struktura in gibanje prihodkov, kazalniki poslovanja ter načrti za naslednje poslovno leto. Posamezen segment je po opisu prikazan tudi v obliki tabele ali grafa, tako da so ključni dogodki predstavljeni na zelo razumljiv način. Vse tabele so opremljene z indeksi za lažjo primerjavo in predstavlo. Navedena so tudi bistvena tveganja in negotovosti, s katerimi se družbe v Skupini srečujejo, tako valutno, obrestno kot cenovno. Omenjeno je tudi kreditno tveganje. Navedeni so tudi trendi o prihodnjem poslovanju družb, načrti za prihodnost, ključni dejavniki ki so in bodo vplivali na uresničevanje načrtov. Poslovanje pridruženih družb je opisano zelo jedrnato, kazalniki poslovanja pa so prikazani v obliki tabele. Sledi podrobnejši opis poslovanja oz. analiza finančnih podatkov holdinške družbe, ki jo spremlja razlaga uprave. Gibanje ključnih postavk iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja, so prikazana tudi z indeksi, tako da se lažje primerja obravnavano poslovno leto glede na prejšnje poslovno leto. Pojasnjene so večje razlike oz. odstopanja. V nadaljevanju je opisano upravljanje tveganj v Skupini, ki se razlikuje glede na posamezna področja delovanja. Z vidika upravljanja naložbenega tveganja, jih kot ključni del svoje temeljne dejavnosti, obvladuje holdinška družba, medtem ko tveganja, lastna posameznim področjem, obvladujejo same hčerinske družbe. Na ravni holdinške družbe in upravljanja naložb sodijo med pomembnejša tveganja strateška naložbena tveganja, finančna tveganja in pravna tveganja, ki so dovolj podrobno opisana v tem delu poslovnega poročila. V nadaljevanju so opisana tveganja po posameznih stebrih poslovanja.

Šesto poglavje zajema upravljanje kadrov. Gibanje števila zaposlenih je prikazano s tabelo števila zaposlenih po naložbenih področjih Skupine, s sliko so prikazani deleži zaposlenih po področjih Skupine na zadnji dan poslovnega leta in delež zaposlenih po področjih skupine za zadnji dve poslovni leti ter število zaposlenih v Skupini za zadnji

dve poslovni leti. Spremembe v številu zaposlenih je opisano po posameznih naložbenih področjih. V nadaljevanju je opisana in slikovno prikazana starostna sestavina zaposlenih v družbah Skupine, prehajanje zaposlenih in bolniške odsotnosti. Izobrazbena struktura je v tabeli prikazana po področjih skupine tako na zadnji dan poslovnega leta kot za zadnji dve poslovni leti. V nekaterih področjih Skupine aktivno izvajajo študentsko politiko, ki je tudi kratko in jedrnato opisana. V Skupini v posameznih družbah različno skrbijo za organizacijsko klimo in meritve zadovoljstva glede na specifičnost posameznih področij in na osnovi pridobljenih ugotovitev izvajajo različne ukrepe. Tudi skrb za vodstvene delavce izvajajo posamezne družbe v Skupini glede na svoje posebnosti in različno skrbijo za usposabljanje izvršnega menedžmenta. Vse je opisano na zelo razumljiv način.

Sedmo poglavje opisuje raziskave in razvoj izdelkov, storitev in procesov. Skupina spodbuja sistematičen razvoj novih produktov, storitev in procesov ter njihovo uvedbo v prakso. Razvojna dejavnost pomeni izvor dolgoročne rasti vseh dejavnosti skupine. Področje raziskav in razvoja je opisano po področjih Skupine in omenjeno je katero področje izstopa v raziskovalnem ali razvojnem delu. Na ravni Skupine upravljajo korporativno blagovno znamko, ki združuje odličnost, ugled, tradicijo in prepoznavnost. Vrednost in ugled blagovne znamke holdinška družba prenaša tudi na odvisne družbe.

Osmo poglavje zajema korporativno komuniciranje. Ključno vodilo korporativnega komuniciranja družb Skupine predstavljajo Standardi komuniciranja Skupine. Predstavljene so intenzivnejše komunikacijske aktivnosti poslovnega leta.

Na koncu poslovnega dela letnega poročila je seznam slik in seznam tabel.

Poslovni del letnega poročila je v skladu z določili ZGD-1. 61. člen ZGD-1 pravi, da mora biti letno poročilo jasno in pregledno. Obravnavana družba je upoštevala določila in je ne pošten način prikazala položaj družbe, dosedanji razvoj poslovanja, pomembne poslovne dogodke, pričakovan razvoj družbe, aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja ter tudi aktivnosti v tujini. Poslovni del vsebuje različne analize preteklega dogajanja in stanja ter obetov v prihodnosti pri poslovanju in podobno. Zelo dobro, razumljivo in podrobno je podana analiza poslovanja družbe po naložbenih stebrih, predstavljene posamezne dejavnosti in ključni problemi. Lepo so prikazane primerjave doseženih rezultatov in poslovanja družbe skozi čas in s tem prikazan trend gibanja uspešnosti družbe. Poleg obveznih razkritij je družba v poslovni del vključila veliko prostovoljnih razkritij, predvsem razkritja namenjena delničarjem, pa tudi razkritja o ravnanju z okoljem in z zaposlenimi. S tem, ko je poudarila predvsem informacije namenjene delničarjem, je dobro opredelila namen letnega poročila. Skladno s posebno zahtevo ZGD-1, ki se nanaša na poročanje o izdajanju in odkupovanju lastnih delnic, je družba v razkritjih pojasnila, da nima lastnih delnic. Iz poslovnega dela letnega poročila se lahko razbere, da je poslovanje družbe zdravo, saj

ima primerno sestavo sredstev in vire financiranja, saj so ti zelo usklajeni s poslovnimi nalogami in cilji družbe. Poleg morebitnih vlagateljev, analitikov in trenutnih delničarjev, ki so tri poglavitne interesne skupine letnega poročila (Grunig in Hunt 1995, 323), so pomembna interesna skupina zaposleni v družbi. Družba je v posebne poglavju obravnavala socialno in kadrovsko področje. Poslovni del letnega poročila je zelo pregleden in odraža bistvo družbe. Sama zgodovina, mejniki v času razvoja družbe ter osnovni podatki družbe, so predstavljeni na zelo razumljiv in eleganten način. Prikazana je prihodnost družbe, vizija in poslanstvo ter strategija poslovanja iz katere izhajajo cilji, ki si jih družba prizadeva doseči.

5.4 Računovodsko poročilo delniške družbe

Poslovnemu delu letnega poročila sledi računovodski del letnega poročila, ki je razdeljen na računovodske izkaze družbe in konsolidirane računovodske izkaze, ki jih v diplomski nalogi ne bom obravnavala. Računovodsko poročilo družbe obsega 50 strani in je razdeljeno na pet poglavij. V računovodskem poročilu so prikazani računovodski izkazi za poslovno leto ter podani podatki za preteklo leto, kot predpisuje ZGD-1. Družba je zavezana reviziji, zato je tu vključeno tudi revizijsko mnenje. Na podlagi informacij in podatkov iz računovodskega poročila lahko sklepamo o finančnem položaju podjetja. Za računovodskimi izkazi so navedena obvezna pojasnila k izkazom, dodana pa so še vsa dodatna razkritja.

Pri računovodskih izkazih so upoštevali naslednje temeljne računovodske predpostavke:

- časovna neomejenost delovanja,
- resnične in poštene predstavitve,
- strogo upoštevanje nastanka poslovnega dogodka.

Računovodska usmeritev uprave pri pripravi računovodskih izkazov je temeljila na treh zahtevah:

- previdnost,
- prednost vsebine pred obliko,
- pomembnosti.

Prvo poglavje vključuje računovodske izkaze družbe, ki so revidirani in so jih pripravili skladno s SRS in ZGD-1. Najprej je podana bilanca stanja, ki je razdeljena na dva dela, in sicer na sredstva in obveznosti. Sledi ji izkaz poslovnega izida, izkaz finančnega izida ter izkaz gibanja kapitala. V vseh izkazih je primerjava s preteklim letom, izkaz gibanja kapitala pa je posebej prikazan tudi za preteklo leto. Drugo poglavje je najobsežnejše, saj zajema pojasnila oziroma razkritjih, ki predstavljajo večji

del računovodskega poročila. V tretjem poglavju so predstavljeni dogodki po datumu bilance stanja. Četrto poglavje je izjava posloводства družb, peto pa vključuje mnenje pooblaščenega revizorja k računovodskim izkazom družbe in celotnemu letnemu poročilu.

5.5 Bilanca stanja s pojasnili

Bilanca stanja je razčlenjena skladno z zahtevami SRS in ZGD-1, ki veljajo za velika podjetja. Dopolnjena je z nekaterimi dodatnimi postavkami in delno z določnejšimi, uveljavljenimi krajšimi strokovnimi izrazi, kot so navedeni v kontnem načrtu. Bilanca stanja prikazuje zneske v dveh stolpičih: v prvem uresničene podatke v obravnavanem poslovnem letu in v drugem uresničene podatke v enakem preteklem poslovnem letu.

Pri opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstvih so razkrili metode za vrednotenje posameznih postavk v letnih računovodskih izkazih, metode za izračun odpisov vrednosti, podlago za merjenje posameznih gospodarskih kategorij v bilanci stanja ter vse spremembe knjigovodske vrednosti. Podjetje je podrobno razkrilo, katera osnovna sredstva izkazuje v registru osnovnih sredstev, priložena je obvezna preglednica opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev ter naložbenih nepremičnin, kjer so prikazane vse pridobitve, odtujitve po nabavnih vrednostih in popravek vrednosti teh sredstev. Pod preglednicami so komentarji s pojasnili o glavnih gibanjih osnovnih sredstev v poslovnem letu in opis morebitnih izločitev.

Med kratkoročnimi sredstvi podjetje izkazuje ločeno poslovne terjatev, kratkoročna finančna sredstva, terjatve do države ter denar. Pojasnili so metodo oblikovanja popravka vrednosti ter vrednotenje poslovnih terjatev. Kratkoročne poslovne terjatve so dodatno razčlenjene na terjatve do povezanih družbe, pridruženih družb in drugih. Razkrita je tudi njihova zapadlost oz. razčlenjene so na kategorije po rokih zapadlosti in sicer na nezapadle in zapadle. Finančna sredstva so razkrita glede na vrsto naložb, ali so to kratkoročni depoziti, kratkoročna posojila ali vrednostni papirji kupljeni za prodajo. Kakor je že v bilanci stanja ločena postavka terjatev do države, tako je tudi v dodatnem razkritju pojasnjena ta terjatev in njen izračun, saj je znesek te postavke zelo pomemben. Razkrito je tudi stanje denarnih sredstev.

Pri izkazu virov v bilanci stanja je pomembna postavka kapital in narejeno je dodatno razkritje kapitala in gibanje kapitala ter struktura lastništva podjetja. Dolgoročne obveznosti predstavljajo velik delež virov in zato so v skladu z SRS narejena potrebna razkritja teh obveznosti z dodatnimi pojasnili. Tudi kratkoročne obveznosti so dodatno razkrite, njihova struktura, zapadlost ter dodatna pojasnila. Tako pri dolgoročnih kot tudi pri kratkoročnih obveznostih so pojasnjena tveganja, ki so predvsem kreditna. Opisani so načini financiranja ter stopnje in vrste obrestnih mer ter

zavarovanja tako finančnih obveznostih kot tudi finančnih terjatev. Razkriti so tudi podatki o zavarovanih in nezavarovanih terjatvah in obveznostih.

Tabela 5.1 Bilanca stanja (v EUR)

Postavke	31. 12. 2007	31. 12. 2006
Dolgoročna sredstva	18.990	19.598
Nepremičnine, naprave in oprema	14.711	15.168
Naložbene nepremičnine	3.986	4.197
Dolgoročne naložbe	191	127
Terjatve za odloženi davek	101	105
Kratkoročna sredstva	12.180	10.810
Poslovne terjatve	936	904
Kratkoročna finančna sredstva	11.112	9.493
Terjatve do države za davek iz dobička	5	0
Denar in denarni ustrezniki	125	413
Sredstva	31.170	30.409
Kapital	29.426	28.847
Vpoklicani kapital	6.395	6.395
Kapitalske rezerve	9.801	9.801
Zakonske rezerve	6.871	6.871
Zadržani dobički	6.357	5.778
Obveznosti	1.744	1.562
Dolgoročne obveznosti	496	459
Dolgoročne rezervacije	496	459
Kratkoročne obveznosti	1.247	1.103
Kratkoročne finančne obveznosti	0	0
Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	1.247	1.103
Skupaj kapital in obveznosti	31.170	30.409

5.6 Izkaz poslovnega izida s pojasnili

Obravnavana delniška družba je v svojih usmeritvah sprejela različico II izkaza uspeha in je skladno s tem prikazala poslovne prihodke ter poslovne odhodke, prihodke in odhodke iz financiranja, dobiček pred obdavčitvijo, davek iz dobička, odloženi davek, čisti poslovni izid poslovnega leta ter dobiček na delnico.

Tabela 5.2 Izkaz poslovnega izida (v EUR)

Postavke	Realizacija od 1. 1. do 31. 12. 2007	Realizacija od 1. 1. do 31. 12. 2006
Prihodki od prodaje	7095	6613
Drugi poslovni prihodki	28	17
Stroški blaga, materiala in storitev	-2843	-2484
Stroški dela	-2797	-2588
Amortizacija	-818	-797
Odpisi vrednosti	-5	-68
Drugi poslovni odhodki	-345	-388
Poslovni izid iz poslovanja	314	303
Finančni prihodki	450	521
Prihodki iz obresti, tečajnih razlik in drugi finančni prihodki	450	521
Finančni odhodki		20
Odhodki za obresti, tečajne razlike in drugi finančni odhodki		-20
Izid financiranja	450	501
Dobiček pred obdavčitvijo	764	804
Davek iz dobička	185	206
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	579	597
Dobiček na delnico v EUR	0,09	0,09

Družba je odhodke in prihodke razkrivala skladno s SRS 17 in 18 ter prikazala razdelitev prihodkov in odhodkov na poslovne ter na finančne. Razkrili so tudi podlago za merjenje, računovodske usmeritve potrebne za pravilno razumevanje izkaza poslovnega izida, vrsto, razlog in znesek spremembe usmeritve in ocene ter morebitne bistvene napake pri odhodkih in prihodkih. Posamezna razkritja so narejena po letih ter posameznih kategorijah poslovnega izida, kjer so podrobneje razčlenjeni odhodki in prihodki. Razkriti so tudi stroški dela in sicer na stroške plač, stroške pokojninskega zavarovanja ter drugih stroškov dela. Posebno razkritje predstavljajo prejemki uprave ter prejemki članov nadzornega sveta. Amortizacija osnovnih sredstev se obračunava skladno z SRS in davčno priznanimi stopnjami po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Posebej je prikazana amortizacija za opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva ter naložbene nepremičnine. Pri podrobnih členitvah tako odhodkov kot prihodkov so smiselno pojasnili večja odstopanja v primerjavi s preteklim letom, kar je zelo pomembna informacija. Poskrbeli so tudi za primerljivost po letih.

5.7 Izkaz finančnega izida s pojasnili

Pri izkazu finančnega izida je družba razkrila, da je sestavljen po različici II (posredna metoda) ter da podatki izvirajo iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida.

Tabela 5.3 Izkaz finančnega izida (v EUR)

Postavke	Realizacija 2007	Realizacija 2006
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	579	597
<i>Prilagoditve za</i>		
Amortizacija	818	797
Odpisi obratnih sredstev	5	68
Finančni prihodki	-450	-521
Finančni odhodki		2.074
Davek iz dobička	185	206
Dobiček iz poslovanja pred spremembami čistih obratnih sredstev in davki	1.138	1.169
<i>Spremembe čistih obratnih sredstev in rezervacij</i>		
Sprememba terjatev	-75	803
Sprememba poslovnih obveznosti	144	-664
Sprememba rezervacij	36	20
Plačani davek iz dobička	-186	-39
Denarna sredstva iz poslovanja	1.058	1.289
<i>Finančni tokovi pri naložbenju</i>		
Prejete obresti	488	442
Izdatki za nakup opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih dolgoročnih sredstev in naložbenih nepremičnin	-151	-150
Izdatki za nakup drugih finančnih naložb	-63	-63
Sprememba danih posojil	-1.619	86
Denarna sredstva iz naložbenja	-1.346	313
<i>Finančni tokovi pri financiranju</i>		
Plačane obresti	0	-20
Sprememba kratkoročnih posojil	0	-1.249
Denarna sredstva iz financiranja		-1.270
Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	125	413
Finančni izid v obdobju	-287	333
Začetno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	413	80

Finančne tokove v izkazu finančnega izida je družba razčlenila na tri dejavnosti in tako je zelo pregledno prikazano kje družba pridobiva in kje porablja finančna sredstva. Finančni tokovi so v skladu s SRS razdeljeni na finančne tokove pri poslovanju, finančni tokovi pri naložbenju in finančni tokovi pri financiranju. Družba je k finančnemu izidu dodala obvezna in dodatna razkritja, ki vsebujejo jedrnato razlago od kod izhajajo postavke finančnega toka družbe. Razkrila je pritoke in odtokove, ki niso povezani s prejemi in izdatki. Pojasnila je prikazala nazorno v obliki tabel, zraven pa dodala vsebinsko pojasnilo.

5.8 Izkaz gibanja kapitala s pojasnili

Izkaz gibanja kapitala je razdeljen po postavkah kapitala, prikazanih v bilanci stanja.

Tabela 5.4 Izkaz gibanja kapitala za leto 2006

Gibanje kapitala –	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Zadržani dobički	Kapital skupaj
Stanje 1. 1. 2006	6.395	9.801	6.871	5.181	28.249
Poslovni izid obračunskega obdobja	0	0	0	597	597
Skupaj prihodki in odhodki, pripoznani v kapitalu	0	0	0	597	597
Stanje 31. 12. 2006	6.395	9.801	6.871	5.778	28.847

Tabela 5.5 Izkaz gibanja kapitala za leto 2007

Gibanje kapitala –	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Zadržani dobički	Kapital skupaj
Stanje 1. 1. 2007	6.395	9.801	6.871	5.778	28.847
Poslovni izid obračunskega obdobja	0	0	0	579	579
Skupaj prihodki in odhodki, pripoznani v kapitalu	0	0	0	579	579
Stanje 31. 12. 2007	6.395	9.801	6.871	6.357	29.426

V razpredelnici se lepo vidi razloge spremembe posamezne kategorije kapitala v povezavi s premiki v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida (SRS 27.11). Dodatna

razkritja so narejena za rezerve in popravek kapitala. Predstavljen je tudi dobiček poslovnega leta, bilančni dobiček ter predlog za razporeditev dobička po sprejemu računovodskih izkazov ter izračunu bilančnega dobička. Družba je v tem delu razkrila dividende za obračunsko obdobje za katerega se sestavlja izkaz gibanja kapitala. Vsi izkazi so narejeni v skladu z ZGD-1 in SRS, kakor tudi vse priloge k izkazom.

5.9 Druga razkritja v letnem poročilu

Najobsežnejši del računovodskega poročila, je drugo poglavje, ki zajema Pojasnila k računovodskim izkazom Skupine. Poročajoča Družba je holdinška družba s sedežem v Sloveniji in je računovodske izkaze sestavila v skladu s standardi računovodskega poročanja (SRS). Opisane so pomembne računovodske usmeritve, ki jih je družba dosledno uporabila v računovodskih izkazih. Med pomembnejše računovodske usmeritve spada podlaga za konsolidacijo, saj so odvisne družbe vključene v konsolidacijo od datuma, ko se obvladovanje začne do datuma, ko se preneha. Obrazloženi so posli izraženi v tuji valuti, ki se preračunajo v funkcijsko valuto družbe po menjalnem tečaju na dan posla in tečajne razlike, ki nastanejo pri preračunu, se neposredno prepoznajo v kapitalu. Metode za vrednotenje neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev so v skladu s SRS in ZDDPO. Prihodki iz prodaje proizvodov in opravljenih storitev se prepoznajo po pošteni vrednosti, finančni prihodki pa se prepoznajo z uporabo efektivne obrestne mere. Davek od dobička poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Skupina poroča o informacijah po področnih in območnih odsekih, ki temelji na ureditvi notranje organiziranosti in poslovanja v Skupini. Podrobno so obrazložene tveganja, ki jim je družba izpostavljena. Ta so:

- kreditno tveganje,
- likvidnostno tveganje,
- tržno tveganje.

Tu se obravnava družbo in njeno izpostavljenost posameznim omenjenim tveganjem, njene cilje, usmeritve in postopke za merjenje in obvladovanje tveganj, ter njeno ravnanje s kapitalom. Usmeritve družbe za upravljanje s tveganji so oblikovane z namenom opredeliti in analizirati tveganja, ki grozijo družbi, na podlagi česar se določijo ustrezne omejitve in kontrole. Usmeritve in sistemi upravljanja s tveganji se redno preverjajo in tako ima družba točne informacije. Sledijo tabele poročanja in kratka ter jedrnata pojasnila ključnih postavk.

V tretjem poglavju računovodskega dela letnega poročila so opisani dogodki po datumu bilance stanja. Po tem datumu se je za družbo zgodil samo en pomemben poslovni dogodek, ki je opisan že v poslovnem delu letnega poročila.

Četrto poglavje je izjava posloводства, kjer uprava družbe potrjuje računovodske izkaze družbe in prav tako potrjuje pojasnila k računovodskim izkazom. Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve, računovodske ocene pa so bile izdelane po načelu previdnosti in načelu dobrega gospodarjenja. Uprava potrjuje tudi, da letno poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe in izide njenega poslovanja za poslovno leto.

V petem poglavju je poročilo neodvisnega revizorja. Navedena je revizijska družba, ki je opravila revizijski pregled letnega poročila delniške družbe. Po mnenju pooblaščenega neodvisnega revizorja so računovodski izkazi v vseh pogledih pošteni predstavitev finančnega stanja delniške družbe v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Poslovno poročilo je skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi.

Računovodski del letnega poročila se zaključuje s seznamom pojasnil.

V računovodskem delu letnega poročila obravnavane delniške družbe najdemo revidirane računovodske izkaze, povzetek pomembnih računovodskih usmeritev, podlago za sestavo računovodskih izkazov, računovodske usmeritve, izpostavljenost in obvladovanje tveganja, razčlenitev ter pojasnila k računovodskim izkazom, splošna in druga razkritja, predstavitev ter pozitivno revizorjevo mnenje. Računovodsko poročilo se zelo dobro ujema s teoretičnimi smernicami in je zelo dobro sestavljeno, saj vsebuje vse bistvene elemente. Izkazi so predstavljeni na zelo jasen način, tako iz vsebinskega vidika kot z vidika nazornega podajanja informacij. Predstavljeni so tudi kazalniki, ki pa nimajo komentarjev. Glede na to, da kazalniki niso več obvezni, jih je družba vseeno vključila v svoje poročilo. Ustrezna razlaga kazalnikov bi pripomogla k hitri finančni sliki družbe.

6 SKLEP

Zadnja leta se družbe v Sloveniji zelo trudijo pri pripravljanju letnih poročil, saj z njimi kažejo svoje delo lastnikom in širši javnosti. Letna poročila se od podjetja do podjetja razlikujejo, vendar dobro letno poročilo mora biti pripravljeno premišljeno in na podlagi skrbno izbranih podatkov in informacij, ki zajemajo vsa pomembna dejstva o podjetju. V Sloveniji vsebino letnega poročila določata Zakon o gospodarskih družbah in Slovenski računovodski standardi. Z zakoni in standardi država skuša poenostaviti pripravo, vsebino in obliko letnega poročila in tako omogočiti lažjo primerjavo podatkov ter povečati njihovo verodostojnost. Glede sestave letnega poročila, ZGD-1 določa, da mora biti le-to sestavljeno jasno in pregledno ter da mora izkazovati resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida (61. člen ZGD-1). Ta pravila še podrobneje določajo SRS, ki opredelitev dobesedno povzemajo po četrti bilančni direktivi EU (2. člen). Ker so v posameznih računovodskih izkazih navedene zgolj številke, s katerimi v določenih primerih ni mogoče zagotoviti resničnega in poštenega prikaza premoženja ter obveznosti oziroma finančnega položaja in poslovnega izida, zakon določa obvezo, da se to odpravi z ustreznimi pojasnili, podanimi v prilogi k izkazom (61. člen ZGD-1). Poslovno poročilo je sestavni del letnega poročila in je obvezno pri družbah, katerih letno poročilo je zavezano k revidiranju (70. člen ZGD-1). Tako kot priloga k izkazom s pojasnili je tudi poslovno poročilo tisti del letnega poročila, kjer gre za besedni zapis oziroma besedilo, ki pojasnjuje številčne podatke računovodskih izkazov. ZGD-1 in SRS ne določata natančne vsebine in strukture poslovnega poročila. ZGD-1 opredeljuje minimalno vsebino poslovnega poročila in s tem samo poslovno poročilo. V poslovnem poročilu se prikaže razvoj poslovanja in položaj družbe. Poslovno poročilo izdelata poslovodstvo družbe, ki tudi sicer izdelata letno poročilo in sestavlja računovodske izkaze. Poslovno poročilo je v praksi veliko bolj tudi individualni prispevek poslovodstva, saj poslovodstvo s poslovnim poročilom predstavi svoje delo, svoje uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja in vizijo prihodnosti. Pri sprejemu letnega poročila v delniških družbah, ima pomembno vlogo nadzorni svet, ki preveri sestavljeno letno poročilo in o tem za skupščino sestavi pisno poročilo. Če nadzorni svet letno poročilo potrdi, je letno poročilo sprejeto. S pravnega vidika poslovno poročilo ni poročilo uprave oziroma poslovodstva, ampak poslovno poročilo družbe kot sestavni del letnega poročila. Na to ne vpliva dejstvo, da ga dejansko izdelata uprava.

Katere informacije oziroma koliko informacij vključiti v letno poročilo, je predvsem *strateška odločitev* podjetja, ki vpliva na letno poročilo v daljšem času. Z letnim poročilom se podjetje predstavi, a ne predstavi le svojega poslovanja – z njim predstavi tudi svojo inovativnost, usposobljenost, prodornost, odgovornost do vseh, ki

se zanj zanimajo. S celotno zasnovo poročila pokaže na svoj odnos do uporabnikov informacij. Pri njegovi pripravi je smiselno, da si v podjetju postavijo vprašanje: ali bodo bralca letnega poročila pritegnili, da ga bo prebral in uporabil informacije, tako da bo to podjetju v korist? Slabo zasnovano letno poročilo, s preveč ali premalo informacij podjetju gotovo ne bo koristilo, nasprotno, lahko mu izredno škodi.

Pri analiziranju konkretnega letnega poročila z vidika izpolnjevanje zahtev ZGD-1 in slovenskih računovodskih standardov, je pohvalno, da je družba pri sestavi letnega poročila upoštevala omenjene predpise in sledila zakonskim zahtevam. Napisano je po pravilih, ki glede vsebine veljajo za zelo kakovostna letna poročila. Zakon v obliki generalne klavzule določa vsebino poslovnega poročila z opredelitvijo, da mora biti v poslovnem poročilu opravljen najmanj pošten prikaz razvoja poslovanja in položaja družbe in analizirana delniška družba je to klavzulo upoštevala. Letno poročilo vsebuje vse sestavine, ki jih za letno poročilo v 56. členu določa ZGD-1. Delniška družba je že v uvodnem delu poudarila nekatere ključne dejavnike obravnavanega leta. Letno poročilo je napisano v slovenskem in angleškem jeziku in ima zato mednarodno razsežnost. Je lepega videza in prijetnih toplih barv. Deli letnega poročila si sledijo po logičnem zaporedju tako kot predvideva ZGD-1 in slovenski računovodski standardi, pa tudi smernice, ki so se izoblikovale skozi prakso pisanja letnih poročil. Na začetku je pismo predsednika uprave, sledi poročilo nadzornega sveta. Poslovni del letnega poročila, ki sledi uvodnemu delu, zajema predstavitev posameznik »stebrov« družbe. Vsa pojasnila so podkrepjena s finančnimi izračuni in s primerjavo s preteklim poslovnim letom. Računovodski del letnega poročila zajema vse potrebne izkaze, pojasnila k izkazu ter obvezna in dodatna razkritja. Izračunani so ključni kazalniki in podano je tudi revizorjevo mnenje oz. poročilo.

Obravnavana delniška družba je pri sestavi letnega poročila upoštevala pravilo, da je vanj vključila tiste informacije, ki so razumljive, bistvene, zanesljive in primerljive. Upoštevala je tudi glavno zahtevo, da so vključene informacije *pomembne* za uporabnike letnega poročila, saj bi njihove opustitve ali napačne navedbe, vplivale na gospodarske odločitve uporabnikov računovodskih izkazov. Pri opredelitvi *pomembnosti* informacij v računovodskem delu letnega poročila, je družba izhajala iz določil ZGD-1 in SRS. Družba ima v Pravilniku o računovodstvu določeno naravo in stopnjo pomembnosti informacij in to je pomembna strateška odločitev. Z razkrivanjem informacij je družba pokazala na svoj odnos do uporabnikov letnih poročil, pripravljena je na korektno in pošteno informiranje in istočasno se predstavi kot inovativna in ustvarjalna družba. V poslovnem delu je družba upoštevala določilo ZGD-1 in vključila veliko informacij o analizi poslovanja, vsebinah povezanih z okoljem in zaposlenimi, predstavila tveganja in negotovosti ter opisala izpostavljenost in obvladovanje finančnih tveganj (Horvat 2003). S tem načinom je dosegla cilj, da je prikaza poslovanje družbe

skozi oči najvišjega posloводства, osredotočila se je na vsebine, ki so pomembne za interesne skupine uporabnikov letnih poročil. Usmerila se je v prihodnost in prepoznala tiste dejavnike, ki so za bralce letnih poročila pomembni pri oceni sedanjega in prihodnjega finančnega in gospodarskega poslovanja podjetja ter prikazala napredek pri doseganju dolgoročnih ciljev družbe. Pri razkritjih je družba upoštevala zakonske zahteve in zahteve SRS in vključila vsa razkritja pomembnih zadev. Glede na to, da zgornje meje razkritij v SRS ni, družba ni navajala podrobnih podatkov, saj bi se sicer bralcu letnega poročila postavilo vprašanje o kakovosti informacij. Prostovoljna razkritja je družba vnesla v letno poročilo, da bi vzpodbudila zanimanje za združevanje, vplivala na potencialne investitorje, povečala lojalnost delničarjev in pridobivala najboljši kader.

Primerno vsebinsko in oblikovno zasnovano letno poročilo, kot je poročilo obravnavane delniške družbe, ne pokaže le resnične in poštene slike poslovanja podjetja, temveč še veliko več – kakšna sta odnos in odgovornost podjetja do vseh, ki se za njegovo poslovanje zanimajo, kako podjetje dosega zastavljene cilje in podobo. Da je poročilo doseglo svoj namen, je vanj bilo treba vložiti veliko truda in ne le zadostiti zakonskim zahtevam.

LITERATURA

- Bratina, Borut, Dušan Jovanovič, Peter Podgorelec in Andreja Primec. 2007. *Gospodarsko statusno pravo*. Ljubljana: Planet GV.
- Gruban, Brane, Dejan Verčič in Franci Franci. 1997. *Pristop k odnosom z javnostmi*. Ljubljana: Pristop.
- Hočevar, Marko, Sandi Igličar in Maja Zaman. 1997. *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Horvat, Tatjana. 2000. *Priprava letnega poročila za komuniciranje z interesnimi skupinami*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Horvat, Tatjana. 2001. *Priprava letnega poročila gospodarske družbe*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Horvat, Tatjana. 2003. *Priprava razkritij v letnem poročilu gospodarske družbe*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Hunt, Todd, James Gruning, Branko Gradišnik in Dejan Dejan. 1995. *Tehnike odnosov z javnostmi*. Ljubljana: DZS.
- Ivanjko, Štefan in Marijan Kocbek. 2003. *Korporacijsko pravo*. Ljubljana: GV založba.
- Kavčič, Slavka. 1998. *Analiziranje za pripravo letnega poročila*. Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
- Koletnik, Franc. 1997. *Analiziranje računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Lipnik, Janez. 2001. Najpomembnejše novosti v SRS 27 – Oblike izkaza gibanja kapitala za zunanje poslovno odločanje. *Iks* 28 (12): 109–124.
- Meigs, Robert F., Walter B. Meigs in Mary A. Meigs. 1995. *Financial accounting*. New York: McGraw-Hill.
- Odar, Marjan. 2006. *Računovodsko poročanje za leto 2006*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Pratt, Jamie. 1990. *Financial accounting*. Glenview, London: Scott, Foresman and Co.
- Turk, Ivan. 1999. *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev.
- Vezjak, Blanka. 1998. *Razkritja v letnih poročilih*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev.
- Weygandt, Jerry J., Donald E. Kieso in Paul D. Kimmel. 2005. *Financial accounting*. New York: Wiley.

PRAVNI VIRI

- Četrta direktiva 78/660/EGS Sveta z dne 25. julija 1978 o letnih računovodskih izkazih posameznih vrst družb. *Uradni list L*, št. 222/1978.
- Kodeks računovodskih načel*. 1998. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

Literatura

Kodeks upravljanja javnih delniških družb. *Uradni list RS*, št. 44/2004.

Mednarodni standardi računovodskega poročanja (MSRP). 2004. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev.

Pravilnik o načinu predložitve letnih poročil. *Uradni list RS*, št. 82/2006

Slovenski računovodski standardi (SRS). 2006. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS*, št. 42/2006.